



Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Spis Treści

Wstęp	3
I. Wnioski z diagnozy społeczno - gospodarczo – przestrzennej	5
1. Wnioski z diagnozy przestrzennej	5
2. Wnioski z diagnozy społecznej	11
3. Wnioski z diagnozy gospodarczej	18
4. Kluczowe wyzwania	28
II. Cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	29
III. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty	32
IV. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	52
V. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	62
VI. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań	67
VII. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań	72
VIII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	79
IX. Ramy finansowe i źródła finansowania	85
Bibliografia	89
Spis tabel	105
Spis map	105

Wstęp

„Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030” jest priorytetowym dokumentem planistycznym, który poprzez swój zakres, a także sposób dochodzenia do ujętych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o gminie, określa długoletnie kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których wykonanie przyczyni się do rozwoju newralgicznych obszarów rozwojowych dla samorządu. Strategię Rozwoju Gminy można również określić jako długookresowy proces wytyczania i uzyskania celów wspólnoty samorządowej, który określa kierunki działania, dążenia i kluczowe preferencje rozwoju społeczno – gospodarczego gminy oraz ukazuje sposoby i narzędzia wdrożeniowe. Dokument jest również odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o Strategię oraz efektywną próbą adaptacji do standardów europejskich. Samo tworzenie Strategii rozwoju, a następnie jej wdrożenie jest procesem bardzo złożonym, obejmującym kilka etapów. Uchwalenie Strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami oraz dopasowywania jej zapisów do zmieniających się warunków zewnętrznych i potrzeb mieszkańców. Realizacja wyznaczonych celów pozwoli na osiągnięcie możliwie najlepszej efektywności wydatkowanych środków, stworzy odpowiednie warunki do zrównoważonego rozwoju Gminy Nagłowice oraz wpłynie na ogólną poprawę poziomu życia społeczności lokalnej.

Najważniejszym punktem *Strategii rozwoju* jest wykaz celów strategicznych, wyznaczających docelowe kierunki rozwoju gminy. Zostały one uzgodnione w oparciu o wyniki rozpoznania zasobów i otoczenia samorządu, opinie mieszkańców, przedstawicieli Rady Gminy i pracowników Urzędu Gminy Nagłowice. Ogólne założenia dotyczące dokumentu Strategii:

- perspektywa planowania: 2030r.
- cele i projekty zawarte w Strategii Rozwoju służą mieszkańcom gminy,
- strategia jest priorytetowym dokumentem planistycznym Gminy Nagłowice i zarazem nadrzędnym w stosunku do pozostałych dokumentów przyjętych przez władze lokalne,
- końcową akceptację Strategii podejmuje Rada Gminy w drodze uchwały,
- przygotowanie Strategii i jej realizacja uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju,
- zadaniem Strategii rozwoju jest ułatwienie władzom samorządowym utrzymania głównych długookresowych kierunków rozwoju lokalnego,
- Strategia wskazuje zadania wspólne partnerów społecznych, gospodarczych, samorządowych,
- realizacją Strategii kierują władze Gminy Nagłowice – Rada Gminy oraz Wójt.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Opracowanie *Strategii Rozwoju Gminy Nagłowice* opierało się głównie na analizie zasobów, specyfiki i otoczenia gminy na podstawie danych z Urzędu Gminy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępnych informacji i dokumentów na temat Gminy Nagłowice. Poza analizą czynników wewnętrznych, dokonano także analizy czynników zewnętrznych, czyli tych nie zależnych od władz gminy. Ponadto, w celu uzupełnienia pozyskanych informacji i wyciągniętych wniosków, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne (zarówno diagnozy strategicznej jak i samej Strategii rozwoju). Dodatkowo na podstawie przeprowadzonej diagnozy określono misję i wizję rozwoju Gminy Nagłowice wraz z uszeregowaniem wybranych do realizacji celów i projektów. Osiąganie założonych celów wymaga regularnego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych w zakresie rozwoju samorządu. Wobec tego, żeby proces ten przebiegał w usystematyzowany i kontrolowany sposób, opracowano - w ramach niniejszej Strategii - koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. Koncepcja ta uwzględnia przykłady mierników efektywności procesu realizacji założeń i celów strategicznych, jakie zostały postawione do realizacji.

UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój gminy (przede wszystkim w sferze infrastrukturalnej, społecznej i gospodarczej, ale także te, które będą wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej) z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu wzięto pod uwagę założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ ,
- Strategię Rozwoju Powiatu Jędrzejowskiego na lata 2021-2027.

I. Wnioski z diagnozy społeczno - gospodarczo – przestrzennej

Sposób podejścia do formułowania wniosków

Podstawowym źródłem dla formułowania wniosków była analiza potencjałów i barier rozwojowych wynikających z uwarunkowań wewnętrznych obszaru. Wykorzystano analizę poszczególnych czynników w sferze gospodarczej, społecznej, środowiskowej, a także przestrzennej (w tym określenie podstawowych cech struktury przestrzennej obszaru oraz zróżnicowań wewnętrznych terytorium, analiza powiązań funkcjonalnych).

Drugim elementem było uwzględnienie uwarunkowań zewnętrznych, które mogą wspierać wykorzystanie atutów obszaru i przyspieszać pozytywne zmiany, ale mogą też stanowić zagrożenie dla rozwoju Gminy Nagłowice. Do najistotniejszych uwarunkowań zewnętrznych należą:

- procesy globalne (zmiany klimatyczne oraz powiązane z tym zagadnieniem stan powietrza oraz kurczące się zasoby wody; zmiany technologiczne w tym rewolucja cyfrowa, wpływające nie tylko na procesy gospodarcze, ale również funkcjonowanie społeczeństwa; rosnące nierówności społeczne; zjawiska kryzysowe zjawiska typu pandemia SARS-COV-2 i jej skutki, ryzyko wojny w związku z agresją Rosji na Ukrainę, itp.),
- polityki Unii Europejskiej, w tym Nowy Zielony Ład oraz istotne z punktu widzenia gminy polityki wspierające rozwój jak Polityka Spójności, Wspólna Polityka Rolna;
- kierunki polityki rozwojowej kraju oraz Województwa Świętokrzyskiego.

W formułowaniu wniosków zastosowano podejście funkcjonalne. Podejmując dany wątek tematyczny nie odniesiono się wyłącznie do uwarunkowań wewnętrznych obszaru gminy, ale także do szans i zagrożeń wynikających z otoczenia zewnętrznego.

Pogłębiony materiał analityczny, będący podstawą dla sformułowania wniosków diagnostycznych, jest zawarty w dokumencie „Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Nagłowice”¹.

1. Wnioski z diagnozy przestrzennej

Gmina Nagłowice leży w powiecie jędrzejowskim, w województwie świętokrzyskim i graniczy z gminami: Oksa, Jędrzejów, Sędziszów, Słupia, Moskorzew i Radków. Gmina zajmuje obszar 117,3 km² co stanowi 1% powierzchni województwa świętokrzyskiego oraz 9,33% powiatu jędrzejowskiego. Większość obszaru Gminy leży w dorzeczu rzeki Białej Nidy, tylko południowa część w dorzeczu Mierzawy. Głównymi drogami przebiegającymi przez gminę są: droga krajowa 78 łącząca

¹ Ostateczna wersja po konsultacjach społecznych opublikowana na: <https://naglowice.pl/>

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Jędrzejów i Gminę Nagłowice z aglomeracją śląską oraz droga wojewódzka Nr 742 Nagłowice – Włoszczowa. Ponadto gmina położona jest na terenie Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (za wyjątkiem sołectw: Deszno, Trzciniec i Zagórze). Gmina Nagłowice podzielona jest na 17 sołectw:

- 1 Brynica Mokra
- 2 Caców
- 3 Chyca-Brzóstki
- 4 Cierno-Żabieniec
- 5 Deszno
- 6 Jaronowice
- 7 Kuźnice
- 8 Nagłowice
- 9 Nowa Wieś
- 10 Rakoszyn
- 11 Rejowiec
- 12 Ślęcin
- 13 Trzciniec
- 14 Warzyn Pierwszy
- 15 Warzyn Drugi
- 16 Zagórze
- 17 Zdanowice

Głównymi drogami na terenie gminy są:

- droga krajowa Nr 78 łącząca Jędrzejów i gminę Nagłowice z aglomeracją śląską oraz
- droga wojewódzka Nr 742 Nagłowice-Włoszczowa.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg publicznych. Przez jej teren przebiegają drogi o różnym statusie:

- 15 km dróg krajowych,
- 3,4 km dróg wojewódzkich,
- 58,7 km dróg powiatowych,
- 44,2 km dróg gminnych,
- 80 km dróg dojazdowych do pól.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Większość dróg na terenie gminy jest w dobrym stanie. Odcinki wymagające remontów lub przebudowy sukcesywnie są poddawane modernizacji, co znacznie poprawia bezpieczeństwo na tych odcinkach. Na terenie gminy znajduje się również 7,41 km ścieżek rowerowych.

W całej Gminie Nagłowice jest dostęp do internetu, który dostarczają prywatni dostawcy. Jakość internetu jest dobra, w wielu miejscowościach dostępny jest już internet światłowodowy. Stan zwodociągowania gminy wynosi 57,12%. Sieć (ponad 124 km) i urządzenia wodociągowe – w większości przypadków - znajdują się w dobrym stanie technicznym pod względem funkcjonalnym i są na dzień dzisiejszy wystarczające dla zaspokajania potrzeb związanych z dostarczeniem wody dla mieszkańców oraz przedsiębiorstw. Stan skanalizowania gminy wynosi 18,28%, długość sieci kanalizacyjnej 14,5 km. Dla miejscowości, w których nie ma jeszcze sieci kanalizacyjnych – w najbliższych latach – planuje się wykonanie takiej sieci lub budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (w miejscowościach, w których budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieopłacalna). Wszystkie odpady komunalne odbierane z terenu Gminy Nagłowice trafiają do Regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, tj. P.G.K i M sp. z o.o. Włoszczowa, „Kępny Ług”, ul. Sienkiewicza 31, 29-100 Włoszczowa.

Gmina nie jest zgazyfikowana.

Tabela 1 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Nagłowice w latach 2015-2020

Nagłowice- Korzystający z instalacji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągowej	26,1	27,0	28,5	32,2	33,8	35,6
Kanalizacyjnej	10,5	10,6	10,5	12,0	12,7	12,8
Gazowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie istnieje dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna (w dużej części sołectw jest dostęp do placów zabaw, boisk sportowych, świetlic i/lub budynków remiz OSP).

Razem grunty na terenie gminy wynoszą: 11 726,2880, a szczegółowy ich podział prezentuje poniższa tabela:

Tabela 2 Podział gruntów na terenie Gminy Nagłowice

OFU	OZU	Klasa	Powierzchnia [w ha]
Grunty rolne			
R – grunty orne	R	II	7,3185
		IIIa	530,4969
		IIIb	1337,1888
		IVa	2335,9384
		Ivb	833,6677

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

		V	1027,0780
		VI	892,9551
S – sady	Ps	IV	0,0900
		V	1,3249
		VI	3,1872
	R	II	0,4316
		IIIa	3,9213
		IIIb	10,2009
		IVa	24,0286
		IVb	15,3319
		V	15,7165
		VI	10,3509
Ł – łąki trwałe	Ł	III	1,6700
		IV	412,0204
		V	219,7066
		VI	17,4126
Ps – pastwiska trwałe	Ps	III	4,8540
		IV	23,4192
		V	34,4614
		VI	26,2445
Br – grunty rolne zabudowane	Ls	IV	0,0700
		V	0,5765
		VI	0,5896
	Lz	VI	0,1000
	Ł	IV	0,2150
		V	0,4448
	Ps	IV	1,8360
		V	4,8462
		VI	2,5390
	R	II	0,7086
		III a	25,4044
		III b	21,5173
		IV a	45,6568
		IV b	42,1616
		V	82,8278
		VI	84,6825
grunty pod stawami Wsr			
grunty pod rowami W			
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych Lzr			
nieużytki N			53,6000
Grunty leśne			
lasy Ls			2284,2933
Ls	Ls	III	2,4017
		IV	24,2251
		V	367,0107
		VI	176,1477
grunty zadrzewione i zakrzewione Lz			0,3347

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Lz	Ps	V	0,2700
		VI	0,9300
	R	IVb	8,7503
		V	51,9157
		VI	16,1500
Lzr	Ł	IV	4,6130
		V	8,5273
		VI	2,9701
	Ps	IV	0,1405
		V	7,6397
		VI	2,3289
	R	II	0,1331
		IIIa	7,6266
		IIIb	7,6942
		IVa	4,2136
		IVb	5,3246
V		28,6323	
	VI	54,1611	
Grunty zabudowane i zurbanizowane			
tereny mieszkaniowe B			27,8503
Tereny przemysłowe Ba			0,6715
Inne tereny zabudowane (Bi)			28,4746
zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy (Bp)			2,4573
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe Bz			4,1544
użytki kopalne K			-
drogi dr			213,7214
tereny kolejowe Tk			22,3211
inne tereny komunikacyjne Ti			
grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych Tp			0,0498
Użytki ekologiczne			
E	Ł	V	1,6800
		VI	4,6500
E-Ls			0,5000
E-Ł	Ł	IV	2,4400
		V	2,2200
E-N			6,2400
Grunty pod wodami			
W			8,8428
	Ł	IV	8,5703
		V	2,5123
		VI	0,4544
	PS	V	0,0947
		VI	0,0341
	R	IIIb	0,0407
		IVa	0,0661
IVb		0,0989	

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

		V	0,3428
		VI	0,2630
Wp			12,9192
Ws			4,5803
Wsr			18,9310
	Ł	V	27,5834
		VI	3,2673
	Ps	V	91,4845
Tereny różne			
Tr			5,5456

Źródło: Urząd Gminy Nagłowice

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono że na terenie Gminy Nagłowice nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Tabela 3. Analiza SWOT Gminy Nagłowice w sytuacji przestrzennej

Mocne strony		Słabe strony	
<u>Czynniki przestrzenne</u> Rozbudowana dobrej jakości sieć dróg Dobry dostęp do internetu (w tym szerokopasmowego) Dobre skomunikowanie gminy między większymi miastami (Jędrzejów, Włoszczowa, Sędziszów) Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna Istnieje droga dla rowerów wzdłuż DK 78 na odcinku Nagłowice – Moskorzew		<u>Czynniki przestrzenne</u> Niewystarczające zwodociągowanie i skanalizowanie gminy Niewystarczający transport zbiorowy Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całej gminy Niewystarczająca ilość chodników oraz ścieżek rowerowych Brak zgazyfikowania gminy	
Szanse		Zagrożenia	
<u>Czynniki przestrzenne</u> Możliwości techniczne zgazyfikowania gminy Rozwój turystyki Upowszechnienie szerokopasmowego internetu Dokończenie zwodociągowania gminy Dokończenie procesu skanalizowania gminy		<u>Czynniki przestrzenne</u> Coraz większe zanieczyszczanie środowiska Coraz większa produkcja śmieci w gospodarstwach domowych Kataklizmy związane ze zmianami klimatu typu: susza, powódzie, trąby powietrzne, gwałtowne	

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Udział w programach typu „Czyste powietrze” Ujęcie Gminy Nagłowice w ramach Regionalnej trasy rowerowej nr 154 w ramach „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”	burze, itp. Ryzyko wojny w wyniku agresji Rosji na Ukrainę
---	--

Źródło: Opracowanie własne

2. Wnioski z diagnozy społecznej

Gminę Nagłowice wg stanu na 31.12.2020r. zamieszkuje 4 867 osób, z czego 50,1% stanowią kobiety, a 49,9% mężczyźni, z czego 58,5% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 18,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,0% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 4 Struktura ludności na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020

Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	5 064	5 026	4 993	4 956	4 915	4 867
Kobiet	2 527	2 510	2 508	2 480	2 463	2 440
Mężczyzn	2 537	2 516	2 485	2 476	2 452	2 427
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej w tym	770	778	774	768	774	738
Kobiet	405	407	402	392	395	373
Mężczyzn	365	371	372	376	379	365
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w tym:	3 210	3 166	3 124	3 072	3 027	3 012
Kobiet	1 428	1 409	1 405	1 384	1 366	1 366
Mężczyzn	1 782	1 757	1 719	1 688	1 661	1 646
w wieku poprodukcyjnym w tym:	1 084	1 082	1 095	1 116	1 114	1 117
Kobiet	694	694	701	704	702	701
Mężczyzn	390	388	394	412	412	416

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała aż o 10 %.

Średni wiek mieszkańców gminy Nagłowice wynosi 44,4 lat i jest większy do średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego (43 lata) oraz znacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (42 lata).

Gmina Nagłowice ma ujemny przyrost naturalny, który w 2020 roku wynosił -52. W 2020 roku urodziło się 34 dzieci, w tym 35,3% dziewczynek i 64,7% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,40 i jest nieznacznie

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 5 Ruch naturalny w gminie Nagłowice w latach 2015-2019

Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	31	52	48	40	56	34
Kobiet	19	28	25	20	29	12
Mężczyzn	12	24	23	20	27	22
Zgony ogółem	81	78	73	80	80	86
Kobiet	40	36	32	43	34	38
Mężczyzn	41	42	41	37	46	48
Zgony niemowląt	0	0	0	0	0	0
Kobiet	0	0	0	0	0	0
Mężczyzn	0	0	0	0	0	0
Przyrost naturalny	-50	-26	-25	-40	-24	-52
Kobiet	-21	-8	-7	-23	-5	-26
Mężczyzn	-29	-18	-18	-17	-19	-26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku zarejestrowano 26 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 59 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy -33. W tym samym roku nikt nie zameldował się/wymeldował się z zagranicy - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

Prognoza demograficzna do 2030r. wskazuje, iż liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego, a co za tym idzie również powiatu jędrzejowskiego będzie sukcesywnie spadać.

Według prognoz GUS do roku 2030 na obszarze Gminy Nagłowice należy spodziewać się:

- spadku liczby ludności względem roku 2020 roku o 121 osób tj. 2,49% (według prognoz w 2030 roku teren gminy będzie zamieszkiwać 4746 osób w tym 2412 kobiet i 2334 mężczyzn),
- znacznego wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie wynosić 25,9% ogółu i wskaźnik ten względem 2016r. wzrośnie o 4,4% - wśród kobiet o 3,4%, a wśród mężczyzn o 5,2%.
- spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 1,1% względem 2016r. z poziomu 18,3% do 17,2%.

Tabela 6 Struktura ludności ogółem oraz w podziale na płeć w Gminie Nagłowice na podstawie danych GUS w roku 2016 i wg prognoz GUS w roku 2030

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) OGÓŁEM		
	2016	2030
przedprodukcyjny	18,3	17,2

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

produkcyjny	60,2	56,8
poprodukcyjny	21,5	25,9

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) MĘŻCZYŹNI		
	2016	2030
przedprodukcyjny	17,8	18,0
produkcyjny	66,8	61,4
poprodukcyjny	15,4	20,7

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) KOBIECY		
	2016	2030
przedprodukcyjny	18,8	16,5
produkcyjny	53,6	52,4
poprodukcyjny	27,6	31,1

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Podsumowując z analizy danych demograficznych wynika, że na przestrzeni ostatnich lat oraz wg prognoz GUS możemy się spodziewać:

- wzrostu osób w wieku poprodukcyjnym, co przyspiesza zjawisko starzenia się społeczeństwa (z 21,5% w 2016r. do 25,9 % wg prognoz GUS w roku 2030),
- dalszego spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym (z 60,2% w roku 2016 do 56,8 % w 2030r.)
- spadku ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 18,3% w roku 2016 do 17,2% w 2030r.)
- ujemny przyrost naturalny ludności w latach 2015-2020,
- częściej notowane ujemne saldo migracji.

Na terenie Gminy Nagłowice realizacja zadań z zakresu kultury, promocji i turystyki należy do **Samorządowego Centrum Bibliotek i Kultury „Dworek Mikołaja Reja” w Nagłowicach**. Instytucja ta prowadzi:

- Samorządową Bibliotekę w Nagłowicach,
- filialną Samorządową Bibliotekę w Trzcińcu,
- filialną Samorządową Bibliotekę w Desznie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Nagłowicach,
- Oddział Dziecięco-Młodzieżowy w Nagłowicach,
- Bawialnię „Wyspa Urwisa” w Nagłowicach,
- Izbę Pamięci Mikołaja Reja,

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

- Punkt Informacji Turystycznej w Nagłowicach,
- pokoje gościnne w Dworku M. Reja,
- świetlicę wiejską w Nagłowicach.

Na terenie gminy funkcjonują także Gminny Ośrodek Kultury w Nagłowicach oraz świetlica wiejska w Nagłowicach oraz Świetlice Środowiskowe „CARITAS” w Desznie i Ślęcinie. Budynki, w których mieszczą się świetlice w Nagłowicach i Desznie dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Pozytywnymi zjawiskami w sferze społecznej jest to, że maleje liczba przestępstw oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Z danych wynika, że najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy GOPS na terenie gminy Nagłowice w 2020 roku były: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność.

Tabela 7 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Nagłowice w latach 2016 i 2020

Nagłowice	2016	2020
	Liczba rodzin	Liczba osób
Bezrobocie	53	37
Ubóstwo	114	50
Niepełnosprawność	77	45
Długotrwała lub ciężka choroba	82	54
Przemoc	0	4
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	48	28
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	2	0
Alkoholizm	13	14
Sytuacja kryzysowa	0	1
Zdarzenia losowe	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Nagłowicach

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy Nagłowice zapewniają:

- Ośrodek Zdrowia w Nagłowicach oraz
- Ośrodek Zdrowia w Desznie.

Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia w Nagłowicach posiada osobowość prawną i jest nowoczesnym modelem opieki zdrowotnej zapewniającym łatwy dostęp do usług medycznych najlepszej jakości i na wysokim poziomie. GZOZ zajmuje w części dwa budynki. Głównym zadaniem Ośrodka jest

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

zapewnienie opieki medycznej dla mieszkańców Gminy Nagłowice w zakresie podstawowym, realizowanym przez Poradnię: Ogólną, dla Dzieci, dla kobiet oraz stomatologii zachowawczej. Zespół świadczy również usługi z zakresu pielęgniarstwa oraz medycyny szkolnej i szczepień.

Największą grupą korzystającą z opieki zdrowotnej na terenie gminy są osoby w wieku **20 – 65 lat**. Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż dostęp do usług zdrowotnych na terenie gminy jest zapewniony.

Tabela 8 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nagłowice	24 011	23 291	25 533	24 998	25 473	21 272

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najczęstszą przyczyną zgonów w ostatnich latach na terenie gminy są choroby układu krążenia oraz nowotwory. W 2019 roku 51,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,2% zgonów były nowotwory, a 3,6% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 mieszkańców przypada 16.23 zgonów i jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz kraju.

Sieć szkół na terenie Gminy Nagłowice tworzą:

- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Nagłowicach,
- Szkoła Podstawowa w Warzynie Pierwszym,
- Przedszkole Samorządowe w Nagłowicach,
- Przedszkole Samorządowe w Warzynie Pierwszym.

Poniższa tabela przedstawia informację na temat ilości dzieci w poszczególnych placówkach.

Tabela 9 Liczba uczniów i oddziałów wg stanu na dzień 05.09.2022r.

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Nagłowicach	11	215
2	Szkoła Podstawowa w Warzynie Pierwszym	8	87
	RAZEM	19	302

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
------	------------------	------------------	---------------

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

1	Przedszkole Samorządowe w Nagłowicach	4	96
2	Przedszkole Samorządowe w Warzynie Pierwszym	2	38
	RAZEM	7	134

Źródło: Urząd Gminy w Nagłowicach

Gmina Nagłowice posiada dużą ilość aktywnie działających organizacji pozarządowych. Na terenie Gminy działają m.in. stowarzyszenia:

- ✓ Stowarzyszenie „Zdanowiaczy” w Zdanowicach
- ✓ LZS „Dąb” Nagłowice
- ✓ Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci w Nagłowicach
- ✓ Zespół taneczny „Rejowiaczy” ZPO Nagłowice

ochotnicze straże pożarne:

1. Brynica Mokra
2. Caców
3. Cierno-Żabieniec
4. Deszno
5. Jaronowice
6. Nagłowice
7. Nowa Wieś
8. Rakoszyn
9. Ślęcin
10. Trzciniec
11. Warzyn
12. Zagórze
13. Zdanowice

oraz koła gospodyń wiejskich:

1. Brynica Mokra
2. Cierno Żabieniec
3. Deszno
4. Jaronowice
5. Nagłowice
6. Rakoszyn
7. Ślęcin
8. Zagórze

9. Caców
10. Nowa Wieś
11. Trzciniec
12. Warzyn Drugi

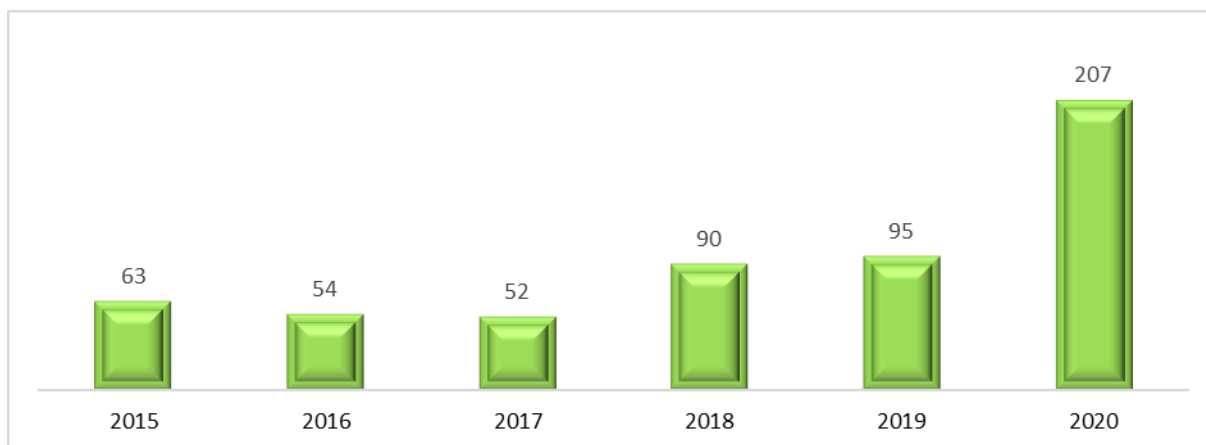
W 2020 roku w gminie Nagłowice stwierdzono (w oparciu o dane powiatowe) 207 przestępstw:

- 32 było o charakterze kryminalnym,
- 163 gospodarczym,
- 10 drogowym,
- 1 przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu,
- 20 przeciwko mieniu.

Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 42,42 przestępstwa i jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze gospodarczym - 33,42 (wykrywalność 98%) oraz o charakterze kryminalnym - 6,53 (wykrywalność 79%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu - 4,10 (68%), drogowe - 1,95 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,19 (93%).

Wykres 1 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 10. Analiza SWOT Gminy Nagłowice w obszarze społecznym

Mocne strony	Słabe strony
<u>Czynniki społeczne</u> Dobrze funkcjonująca jednostka - Samorządowe	<u>Czynniki społeczne</u> Spadek ogólnej liczby ludności

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Centrum Bibliotek i Kultury „Dworek Mikołaja Reja” w Nagłowicach Atrakcyjność turystyczna (głównie w oparciu o związku gminy z Mikołajem Rejem) Funkcjonowanie na terenie gminy 2 Ośrodków Zdrowia w Nagłowicach oraz w Desznie Malejąca liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej Dobra baza dydaktyczna na terenie gminy zapewniona przez 2 szkoły podstawowe i 2 przedszkola Spadek liczby bezrobotnych Atrakcyjne położenie gminy Umiejętność współpracy w związkach międzygminnych Pozyskiwanie środków unijnych pozabudżetowych Działalność licznych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych (OSP, KGW, stowarzyszenia)	Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach na terenie gminy Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym Słaby dostęp do lekarzy specjalistów Emigracja młodych ludzi do większych miast (Nadal mimo spadku) duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej OPS Niedostateczna liczba usług opiekuńczych dla seniorów Brak żłobków na terenie gminy Rosnąca przestępczość na terenie gminy
Szanse	Zagrożenia
<u>Czynniki społeczne</u> Zwiększenie oferty instytucji kultury Dostępność środków krajowych i unijnych Położenie gminy i jej historia Rosnący popyt na usługi turystyczne Stworzenie imprez sezonowych Współpraca z innymi gminami Tworzenie grup producenckich Dobrze zorganizowany Urząd Gminy Rosnący poziom cywilizacyjny i wzrost poziomu życia mieszkańców Wykorzystanie mocnych stron przy sprawnym zarządzaniu rozwojem gminy	<u>Czynniki społeczne</u> Niesprzyjające prognozy GUS w zakresie przyszłej liczby mieszkańców (prognozuje się spadek) Ujemny przyrost naturalny Spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym Starzenie się społeczeństwa Zagrożenia związane ze wzrostem przestępczości Ryzyko konfliktu zbrojnego w związku z agresją Rosji na Ukrainę

Źródło: opracowanie własne

3. Wnioski z diagnozy gospodarczej

Poziom przedsiębiorczości

W Gminie Nagłowice na koniec 2020r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 325 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 248 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (314) jest mikro-przedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników.

Tabela 11 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice

Gmina Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	281	280	285	307	310	325
zatrudniająca do 9 pracowników	269	268	275	296	299	314
zatrudniająca od 10-49 pracowników	12	12	10	11	11	11
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2020 zarejestrowano 29 nowych podmiotów, a 11 zostało wyrejestrowanych (najmniej – mimo pandemii COVID-19 – od roku 2009). Najwięcej w ostatnich latach podmiotów zarejestrowano w roku 2018 – 38, a najmniej - 10 w roku 2009.

Przedsiębiorcy w rejestrze REGON deklarują jako podstawową działalność:

- przemysł i budownictwo - 116 podmiotów, tj. 35,7%,
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 15 podmiotów tj. 4,6%, zaś
- pozostałe 194 podmioty (59,7%) figuruje w rejestrze jako „pozostała działalność”.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (25.4%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21.8%).

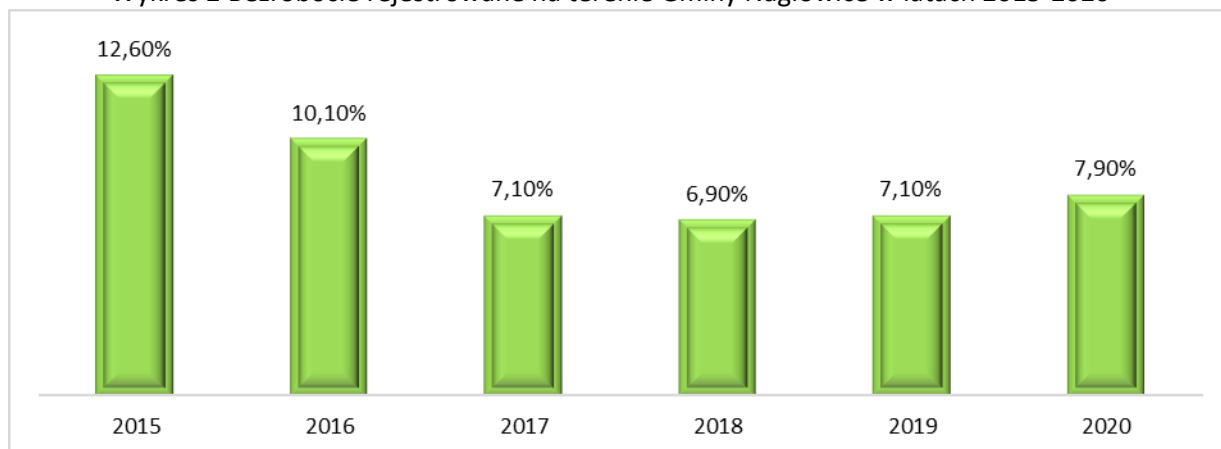
Rynek pracy

W Gminie Nagłowice aż 73,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 26,1% mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców 332 osoby wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 60 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -272. 56,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 17,9% w przemyśle i budownictwie, 7,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Nagłowice wynosiło w 2020 roku 7,9% (9,7% wśród kobiet i 6,5% wśród mężczyzn).

Wykres 2 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jędrzejowie na koniec grudnia 2020r. zarejestrowanych było 159 osób bezrobotnych zamieszkujących Gminę Nagłowice w tym 87 kobiet i 72 mężczyzn. 119 zarejestrowanych bezrobotnych to osoby w wieku 18-44 lata. 76 osób pozostaje bez pracy powyżej 12 m-cy, 12 osób to bezrobotni z prawem do zasiłku.

Tabela 12 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Nagłowice w latach 2015-2020

Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	256	202	140	137	142	159
Kobiet	134	104	83	78	80	87
Mężczyzn	122	98	57	59	62	72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 13 Stopa bezrobocia w latach 2015-2020 na terenie Gminy Nagłowice

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nagłowice	12,60%	10,10%	7,10%	6,90%	7,10%	7,90%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2015-2020 można zaobserwować tendencję spadkową bezrobocia w Gminie Nagłowice (spadek ogółem o 97 osób).

Turystyka w gminie Nagłowice

Do zasobów gminy w tym obszarze możemy zaliczyć:

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

- Dworek Mikołaja Reja² oraz Pałac Radziwiłłów w Nagłowicach,
- całoroczne schronisko młodzieżowe PTSM (Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych),
- obiekty sakralne:
 - ✓ Kościół parafialny p.w. św. Marcina i św. Jakuba w Ciernie Żabieńcu,
 - ✓ Zespół kościoła parafialnego p.w. Matki Bożej Różańcowej w Nagłowicach,
 - ✓ Kościół parafialny p.w. św. Stanisława w Rakoszynie,
 - ✓ Kościół parafialny p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Trzcińcu,

² W latach 2016-2021 Dworek Mikołaja Reja odwiedziło łącznie 35 365 osób

Poniżej prezentujemy fotografie najciekawszych obiektów na terenie gminy.

Zdjęcie 1 Kościół parafialny p.w. św. Marcina i św. Jakuba w Ciernie Żabieńcu



Źródło: <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/cierno-sw-marcina-b-w-i-sw-jakuba-ap>

Zdjęcie 2 Kościół p.w. Matki Bożej Różańcowej w Nagłowicach



Źródło: <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/naglowice-matki-bozej-rozancowej>

Zdjęcie 3 Kościół parafialny p.w. św. Stanisława w Rakoszynie



Źródło: <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/rakoszyn-sw-stanislaw-b-m>

Zdjęcie 4 Kościół parafialny p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Trzcinie



Źródło: <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/trzciniec-podwyzszenia-krzyza-swietego>

Zdjęcie 5 „Dworek Mikołaja Reja” w Nagłowicach



Źródło: Urząd Gminy Nagłowice

Zdjęcie 6 Pałac Radziwiłłów w Nagłowicach



Źródło: www.polskiekrajobrazy.pl

Kolejnym zasobem gminy w tym obszarze jest 7 zabytków wpisanych do *Rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego*.

Tabela 14 Zabytki znajdujące się na terenie Gminy Nagłowice wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego

L.p.	Miejscowość		Zabytek	Numer w rejestrze
1.	Cierno	Zespół kościoła Parafialnego	kościół parafialny p.w. Św. Marcina i Św. Jakuba (dawniej Św. Jakuba)	A.118.1
			teren dawnego cmentarza przykościelnego w	A.118.2

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

			granicach ogrodzenia	
			ogrodzenie przykościelne z bramami i schodami;	A.118.3
2	Czermno - Żabieniec	Park Podworski	teren, park podworski, w granicach oznaczonych na załączniku graficznym (dawniej w miejscowości Cierno);	A.119
3.	Deszno	Zespół dworski	dwór	A.120.1
			park	A.120.2
3.	Nagłowice	Zespół dworski:	- dwór, nr rej.: 302 z 04.12.1956 oraz 220 z 11.02.1967 - park, nr rej.: 193 z 15.11.1948 oraz 220 z 11.02.1967	A.122/1-2
4.	Jaronowice	Zespół dworski:	- dwór, nr rej.: 945 z 26.04.1977 - park, nr rej.: 666 z 18.12.1957 oraz 945 z 26.04.1977	A.121/1-2
5.	Rakoszyn	Kościół Parafialny	1. kościół par. pw. św. Stanisława, nr rej.: 221 z 05.10.1956 oraz 224 z 11.02.1967	A.123
		Założenie Podworskie	2. park, nr rej.: 528 z 05.12.1957 oraz 959 z 07.07.1977	A.124
6.	Ślęcin	Założenie podworskie	Dwór, Park, Sad pozostałości	A.125/1-3
7.	Trzciniec	ZAŁOŻENIE POFOŁWARCZNE	założenie pofolwarczne, nr rej.: 965 z 07.07.1977	A.126

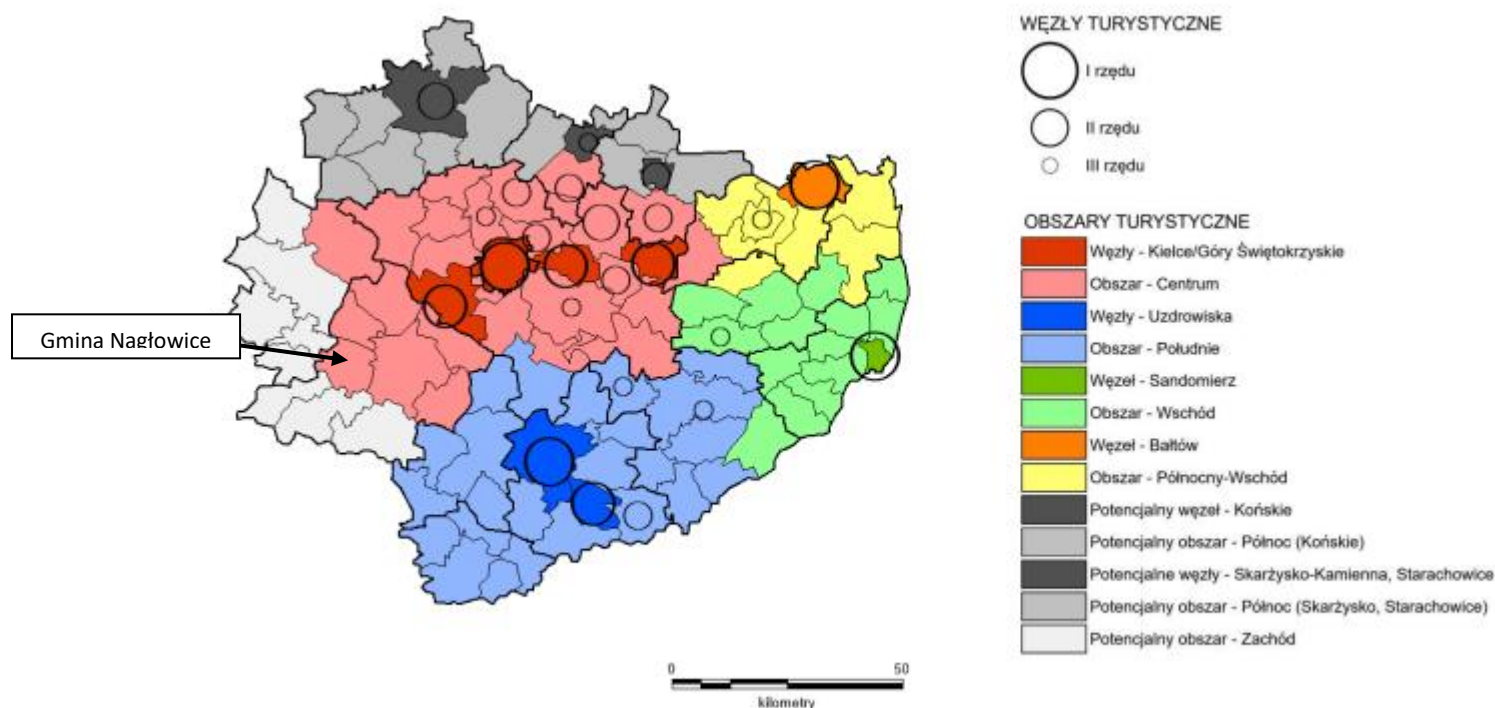
Źródło: Rejestr zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego

Zgodnie z „Diagnozą stanu turystyki w województwie świętokrzyskim” (Warszawa, 30 listopada 2020) Gmina Nagłowice nie została sklasyfikowana jako istotny węzeł ruchu turystycznego, ale podkreślona, że gmina dysponuje atrakcjami (Dworek Mikołaja Reja) tworzącymi podstawę do rozwoju gospodarki turystycznej (s. 182).

Wg zaproponowanej ww. Diagnozie rejonizacji (zob. poniższą mapę), gmina Nagłowice została zakwalifikowana do obszaru centralnego, który obejmuje poza M. Kielce i powiatem kieleckim (z wyłączeniem gminy Chmielnik) również część powiatu jędrzejowskiego (wraz z Jędrzejowem) oraz pojedyncze gminy powiatu skarżyskiego, starachowickiego oraz włoszczowskiego;

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Mapa 1 Węzły koncentracji ruchu turystycznego i obszary ich potencjalnego oddziaływania w woj. Świętokrzyskim w 2020r.



Źródło: opracowanie własne

Źródło: „Diagnoza stanu turystyki w województwie świętokrzyskim” (Warszawa, 30 listopada 2020), s. 184

Gmina Nagłowice jest również ujęta w ramach Szlaku Miejsca Mocy, który liczy aż 583 km i obejmuje następujące miejscowości³:

Kielce – Kielce Czarnów - Podzamcze Piekoszewskie - Piekoszków - Rykoszyn - Szewce – Zajączków - Bolmin - Małogoszcz – Mieronica – Rembieszce - Lipnica – Sudół - **Cierno Żabieniec – Warzyn I – Warzyn II – Rakoszyń – Nagłowice** – Kossów – Dzierzgów – Czarna – Wymysłów – Włoszczowa – Oleszno – Słupia – Radoszyce – Jacentów – Stary Dziebałtów – Nowy Dziebałtów – Sielcia Wielka – Piekło – Wąsosz – Czarniecka Góra – Stąporków – Świerczów - Bliżyn – Skarżysko Kamienna – Michałów – Marcinów – Wąchock – Wykus – Radkowice – Rzepin I – Rzepin II – Kałków – Częstków – Podchełmie – Stara Słupia – Nowa Słupia – Jeleniów – Wiórków – Komorniki – Nowa Zbelutka – Stara Zbelutka – Radostów – Szumsko Kolonia – Pułaczów – Niedźwiedź – Wola Kiełczyńska – Bogoria – Jurkowice – Królewice – Gierasowice – Sulisławice – Osiek – Niekrasów – Strzegom – Szczeka - Rytwiany – Sichów Mały – Sydzyna – Wilkowa – Podlesie – Biskupice – Zborówek – Pacanów –

³ Za: „Strategia rozwoju produktów turystycznych Partnerstwa”(przygotowana przez Planet PR), kwiecień 2011, s. 108-109

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Zborów – Solec Zdrój – Piasek Wielki – Strożyska – Szczerbaków – Wiślica – Sielec -Kobylniki – Skotniki Duże – Stara Zagość – Nowa Zagość – Chroberz – Młodzawy Małe - Młodzawy Duże – Skrzypiów – Pińczów – Włochy – Chruście – Chwałowice – Stawiany – Gołuchów – Włoszczowice – Piotrkowice – Maleszowa – Brody – Górki – Skrzelczyce – Radomice I – Łabędziów – Morawica – Piaseczna Górka – Kuby Młyny – Marzysz Pierwszy – Suków – Mójcza – Wietrzania – Domaszowice – Kielce.

Tabela 15. Analiza SWOT Gminy Nagłowice - sytuacja gospodarcza

Mocne strony		Słabe strony	
<u>Czynniki gospodarcze</u> Bardzo dobre powiązanie sieci drogowej oraz ich zadowalający stan Dobra infrastruktura techniczna i społeczna Rosnąca ilość przedsiębiorstw działających na terenie gminy Dobra baza sportowa Niski poziom urbanizacji, niewielkie zanieczyszczenie środowiska naturalnego Funkcjonowanie Dworku Mikołaja Reja w Nagłowicach (w latach 2016-2021 odwiedziło go 35 365 osób, średniorocznie ok. 6 tys. osób) Całoroczne schronisko młodzieżowe PTSM (Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych) działające w Nagłowicach Ujęcie gminy w ramach Szlaku Miejsca Mocy		<u>Czynniki gospodarcze</u> Niedostateczne skanalizowanie gminy Słabo opłacalne rolnictwo o niskiej przeciętnej powierzchni gospodarstw, mała ilość punktów skupu produktów rolnych, ich niska opłacalność	
Szanse		Zagrożenia	
<u>Czynniki gospodarcze</u> Ponad 300 działalności gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy Spadająca liczba osób bezrobotnych Rozwój sieci gazowej Rozwój turystyki (w oparciu o posiadane zasoby m.in. 7 zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego)		<u>Czynniki gospodarcze</u> Zaśmiecanie terenów zielonych Niska dochodowość produkcji rolnej	

Rozwój sieci internetowej Modernizacja rolnictwa Rozwój agroturystyki Rozwijająca się baza gastronomiczna Zwiększenie rozpoznawalności Dworku Mikołaja Reja w Nagłowicach Zakwalifikowanie gminy do obszaru centralnego w „Diagnozie stanu turystyki w województwie świętokrzyskim”	
--	--

Źródło: opracowanie własne

4. Kluczowe wyzwania

Do głównych wyzwań rozwojowych gminy Nagłowice należy:

- podniesienie atrakcyjności zamieszkania na terenie gminy, szczególnie dla ludzi młodych (w wymiarze gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym);
- dokończenie procesu wodociągowania gminy,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy w szczególności na obszarach o rozproszonej zabudowie,
- bardziej efektywne wykorzystanie zasobów gminy do generowania opłacalnych działalności gospodarczych;
- zapewnienie dostępu do usług publicznych w warunkach obserwowanych zmian demograficznych (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa);
- zachowanie i poprawa walorów środowiskowych istotnych z punktu widzenia życia mieszkańców, działalności rolniczej oraz rozwoju turystyki;
- budowanie kultury współpracy (zamiast konkurencji) sprzyjającej podnoszeniu efektywności działań (w tym współpracy instytucjonalnej).

II. Cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Część projekcyjna *Strategii* została wypracowana w trybie partycypacyjno-eksperckim. Formułując wizję i cele strategiczne wykorzystano podejście zintegrowane, łączące i grupujące różne wątki i obszary wyzwań zidentyfikowanych w trakcie procesu tworzenia dokumentu.

Wizja przedstawia pożądaną obraz w danym okresie i powinna być ona motywująca, określając pozytywny obraz uwzględniający lokalne uwarunkowania. Na ostateczny kształt wizji oraz celów wpłynęły:

- wyniki analizy danych społeczno-gospodarczych, które pokazały atuty obszaru, ale i istniejące luki oraz potrzeby;
- opinie mieszkańców na temat tego w jakim otoczeniu chcieliby żyć i jakie aspekty wymagają istotnych i pilnych zmian;
- wnioski z dyskusji prowadzonych podczas tworzenia dokumentu.

Wizja

W wyniku przeprowadzonego procesu i podjętych **decyzji strategicznych** określona została wizja Gminy Nagłowice w 2030 roku

Gmina Nagłowice do 2030 roku osiąga pozycję lidera w Powiecie Jędrzejowskim w dziedzinie warunków do życia mieszkańców poprzez szereg inwestycji infrastrukturalnych, społecznych i gospodarczych realizowanych przy współudziale partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych.

Misja

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą najwyższego poziomu cel oraz najogólniejszą koncepcję działania. Misja określa też wspólne zobowiązania wobec przyszłości. Określenie misji gminy sprowadza się do sprecyzowania istoty działalności gminy ze względu na jej rolę i zasadnicze funkcje, jakie ma ona spełniać na rzecz społeczności gminnej i otoczenia gminy.

Misją Gminy Nagłowice jest optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców poprzez wykonanie zadań publicznych z poszanowaniem środowiska i racjonalnym wykorzystaniem jego zasobów oraz wspieraniem tworzenia aktywnego ośrodka gospodarczego, kulturowego i turystyczno-rekreacyjnego.

Cele strategiczne

Wizja rozwoju gminy będzie urzeczywistniana dzięki koncentracji na osiągnięciu 5 celów strategicznych. Zostały one sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potencjałów. Zakres działań przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów jest w dużej mierze komplementarny i stanowi jeden z wymiarów zintegrowanego podejścia do kształtowania polityki rozwoju Gminy Nagłowice.

Ryc. 1. Schemat wizji i celów strategicznych



Źródło: opracowanie własne

Powyższe cele strategiczne i przypisane do nich cele operacyjne służą osiągnięciu wizji i misji gminy. Cele strategiczne określają rezultaty o najważniejszym znaczeniu w długiej perspektywie. Przypisane im cele operacyjne wyznaczają kierunki działań.

Cele strategiczne i operacyjne związane są z decyzjami dotyczącymi utrzymania lub zmiany wykorzystania zasobów gminy, w tym również zasobów będących w posiadaniu sektora prywatnego oraz pozarządowego.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Tabela 16 Cele strategiczne i operacyjne

Cel strategiczny	Wymiar/y	Obszary operacyjne
1 Rozwój kapitału społecznego	społeczny/ gospodarczy	1, 2, 3, 4, 5
2 Konkurencyjna Gmina Nagłowice – rozwój lokalnej gospodarki i wzrost znaczenia lokalnych produktów	gospodarczy	6, 11, 13
3 Rozwój kulturalno-turystyczny gminy	przestrzenny/gospodarczy	11, 12, 13
4 Poprawa jakości infrastruktury technicznej	przestrzenny	2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
5 Zielona Gmina Nagłowice	przestrzenny	8

Źródło: opracowanie własne

Wymiar społeczny:

Obszar operacyjny nr 1: Służba zdrowia

Obszar operacyjny nr 2: Edukacja i sport

Obszar operacyjny nr 3: Pomoc społeczna i wsparcie grup defaworyzowanych

Obszar operacyjny nr 4: Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa

Obszar operacyjny nr 5: Wysoka jakość usług publicznych

Wymiar gospodarczy:

Obszar operacyjny nr 6: Przedsiębiorczość, rynek pracy

Wymiar przestrzenny:

Obszar operacyjny nr 7: Gospodarka wodno-ściekowa

Obszar operacyjny nr 8: Zielona energia oraz efektywność energetyczna

Obszar operacyjny nr 9: Infrastruktura drogowa

Obszar operacyjny nr 10: Gospodarka odpadami

Obszar operacyjny nr 11: Turystyka

Obszar operacyjny nr 12: Kultura i dziedzictwo kulturowe

Obszar operacyjny nr 13: Rewitalizacja Gminy Nagłowice zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji

III. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty

Prace nad wyłonieniem projektów

Proces definiowania projektów pozwolił przejść od fazy diagnostycznej (jakimi potencjałami dysponuje gmina i z jakimi wyzwaniami musi się zmierzyć) po opisanie ogólnych założeń projektów (jakie działania należy podjąć). Proces ten przeprowadzony został w kilku etapach:

- Refleksja na temat problemów, potrzeb i potencjałów prowadzona była głównie w fazie diagnostycznej. Informacje w tym zakresie pozyskiwane były poprzez analizę danych statystycznych, konsultacje społeczne poprzez opublikowanie na stronie internetowej gminy - roboczej wersji Diagnozy oraz Strategii. Powyższe formy interakcji z mieszkańcami pozwoliły na określenie dziedzin wymagających podjęcia szczególnej interwencji oraz zidentyfikowanie konkretnych (choć jeszcze bardzo ogólnych) pomysłów realizacyjnych.
- Zgłaszanie wstępnych propozycji projektowych przez mieszkańców, Radnych, Sołtysów, pracowników Urzędu Gminy.
- Analiza i ocena wstępnych propozycji projektowych pod kątem zgodności z zaproponowaną wizją i misją.

Kierunki działań

Obszar operacyjny nr 1: Służba zdrowia

Planowane kierunki działań:

1. Wyposażenie budynków POZ w nowszy sprzęt medyczny.
2. Rozwój e-usług zdrowotnych - doposażenie POZ w sprzęt informatyczny (informatyzacja Ośrodków Zdrowia).
3. Lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla Seniorów.
4. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.

Obszar operacyjny nr 2: Edukacja i sport

Planowane kierunki działań:

1. Remonty i doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne
2. Modernizacja i doposażenie przedszkola przy ZPO Nagłowice
3. Budowa infrastruktury sportowej na terenie gminy Nagłowice

4. Remont boisk sportowych przy placówkach oświatowych na terenie gminy
5. Przebudowa i/lub rozbudowa i/lub remont zaplecza dla Klubu Dąb Nagłowice
6. Projekty edukacyjne szkół obejmujące:
 - zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty,
 - wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi,
 - wsparcie w obszarze edukacji włączającej,
 - doradztwo zawodowe,
 - podnoszenie kwalifikacji nauczycieli,
 - rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK)
7. Działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej:
 - wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży,
 - zatrudnienie psychologów dziecięcych,
 - prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów,
 - warsztaty i doradztwo dla rodziców,
 - szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych.
8. Urządzenie terenów rekreacyjnych wraz z budową boisk i placów zabaw na terenie poszczególnych miejscowości, gdzie będzie taka potrzeba.
9. Modernizacja szkolnych kuchni w szkołach podstawowych na terenie Gminy Nagłowice.
10. Rozwój edukacji przedszkolnej na terenie gminy (zajęcia dodatkowe, wydłużenie godzin pracy, doposażenie, wyjazdy edukacyjne).

Obszar operacyjny nr 3: Pomoc społeczna i wsparcie grup defaworyzowanych

Planowane kierunki działań:

1. Tworzenie i rozwój świetlic środowiskowych jako elementu pomocy Rodzinom w codziennym funkcjonowaniu.
2. Poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej m.in. w Urzędzie Gminy.
3. Wsparcie dla seniorów:
 - usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym,
 - organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+,
 - posiłki z dowozem do domu,

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

- pomoc sąsiedzka,
- lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii,
- rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach.

4. Usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osoby bierne zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem:

- wsparcie psychologiczne,
- wsparcie zdrowotne,
- kursy i doradztwo zawodowe,
- staże zawodowe,
- wsparcie w podjęciu zatrudnienia.

5. Utworzenie i działalność dziennej placówki wsparcia i opieki całodobowej.

6. Aktywizacja osób w wieku senioralnym.

Obszar operacyjny nr 4: Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa

1. Zakup sprzętu dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia.
2. Współpraca z Policją oraz Strażą Pożarną w celu zapewnienia i poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy.

Obszar operacyjny nr 5: Wysoka jakość usług publicznych

1. Kształcenie kadr urzędniczych - organizacja szkoleń.
2. Wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu.
3. e-administracja - Cyfrowy urząd (wykorzystanie nowych technologii, m.in. chmury danych).
4. Rozbudowa internetu szerokopasmowego.
5. Wsparcie zdrowotne pracowników Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych.
6. Racjonalna gospodarka przestrzenna, w tym sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obszar operacyjny nr 6: Przedsiębiorczość, rynek pracy

Planowane kierunki działań:

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

1. Wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy).
2. Wspólny system promocji produktów lokalnych.
3. Promocja gospodarcza.
4. Organizowanie szkoleń dla rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.
5. Udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
6. Promowanie postaw przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży.
7. Projekty związane z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo.
8. Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych.

Obszar operacyjny nr 7: Gospodarka wodno-ściekowa

Planowane kierunki działań:

1. Rozbudowa sieci wodociągowej m.in. we fragmentach sołectw, gdzie budowane są nowe budynki mieszkalne.
2. Budowa kanalizacji sanitarnej w kolejnych miejscowościach, gdzie taka sieć jest uzasadniona ekonomicznie.
3. Przebudowa i/lub modernizacja ujęć wody m.in. w miejscowościach Trzciniec i Nagłowice.
4. Modernizacja sieci wodociągowej.
5. Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach o zwartej zabudowie, gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie.
6. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, w których nie będzie budowana sieć kanalizacyjna.
7. Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej.
8. Przebudowa i/lub rozbudowa i/lub modernizacja oczyszczalni ścieków w Nagłowicach.

Obszar operacyjny nr 8: Zielona energia oraz efektywność energetyczna

Planowane kierunki działań:

1. Inwestycje związane z montażem urządzeń OZE na obiektach użyteczności publicznej m.in. UG, szkoły, świetlice/remizy.
2. Montaż instalacji z zakresu odnawialnych źródeł energii (PV, solary, pompy ciepła) w budynkach prywatnych (tzw. projekty parasolowe).
3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (m.in. świetlice wiejskie).
4. Dofinansowanie likwidacji starych pieców węglowych na inne proekologiczne źródło ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Nagłowice.

5. Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania.
6. Modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego.
7. Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami.
8. Usprawnienie system ciepłowniczego w obiekcie Szkoły Podstawowej w Nagłowicach.

Obszar operacyjny nr 9: Infrastruktura drogowa

Planowane kierunki działań:

1. Przebudowa i /lub rozbudowa i/lub modernizacja dróg gminnych na terenie Gminy Nagłowice.
2. Przebudowa i /lub rozbudowa i/lub modernizacja dróg powiatowych na terenie Gminy Nagłowice.
3. Przebudowa i utwardzenie dróg dojazdowych do pól
4. Budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych w miejscach, w których jest taka potrzeba.

Obszar operacyjny nr 10: Gospodarka odpadami

Planowane kierunki działań:

1. Rozbudowa i/lub przebudowa oraz doposażenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).
2. Usuwanie azbestu z budynków użyteczności publicznej i prywatnych na terenie gminy.

Obszar operacyjny nr 11: Turystyka

Planowane kierunki działań:

1. Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Nagłowice (zgodnie m.in. z Koncepcją przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego” przyjętego Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/22 z dnia 02.03.2022 r.)

- w ramach trasy nr 154 - Szczekociny województwo śląskie – Moskorzew – **Nagłowice** – Jędrzejów – Umianowice – Hajdaszek - Chmielnik – Raków – Bogoria – Koprzywnica – Tarnobrzeg województwo podkarpackie

Regionalna trasa rowerowa nr 154 to trasa szczególna gdyż aż 2/3 jej całkowitej długości (ok. 100km) zostało poprowadzone w śladzie dawnej kolejki wąskotorowej (od Jędrzejowa do Koprzywnicy).

Mapa 2 Regionalna trasa rowerowa nr 154



Źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Trasa rowerowa nr 154 na długim odcinku (ok. 47 km) przebiega wspólnie z międzynarodową trasą EuroVelo 11 (Umianowice – Raków). Jest to niezwykle istotne zarówno z punktu widzenia możliwości dotarcia do tej trasy rowerzystów zagranicznych jak i „wymusza” zastosowanie najwyższych standardów przy budowie trasy, odpowiadających trasom międzynarodowym. Ponadto trasa łączy się z trasami krajowymi: Green Velo i Wiślaną Trasą Rowerową.

Ważnym elementem trasy rowerowej nr 154 jest również jej połączenie z województwem śląskim. W chwili obecnej **istnieje już droga dla rowerów wzdłuż DK 78 na odcinku Nagłowice – Moskorzew** a w trakcie realizacji jest jej przedłużenie w kierunku Jędrzejowa. Biorąc pod uwagę, iż województwo śląskie jest zainteresowane przedłużeniem tej trasy również na swoim obszarze trasa nr 154 ma dużą szansę, by stać się trasą ponadregionalną.

Na terenie Gminy Nagłowice w ramach trasy rowerowej nr 154 planowany jest odcinek o długości 13,4 km (częściowo już zbudowany).

Kolejnymi kierunkami w tym obszarze są:

2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych.
3. Promocja gminy w regionie - tworzenie wspólnych produktów turystycznych w ramach Strategii Rozwoju Ponadlokalnej dla Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030.
4. Wydrukowanie folderów, ulotek , kartek pocztowych, kalendarzy, nagranie filmiku promującego gminę, zakup drobnych gadżetów z logo gminy
5. Poprawa estetyki i funkcjonalności centrum gminy i poszczególnych miejscowości, w tym tzw. zielona infrastruktura (nasadzenia, ogrody, zielone dachy itp.)

Obszar operacyjny nr 12: Kultura i dziedzictwo kulturowe

Planowane kierunki działań:

1. Przebudowa i rozbudowa oraz doposażenie świetlic wiejskich wraz z zagospodarowaniem terenu wokół tych obiektów.
2. Poprawa stanu pomników i miejsc pamięci.
3. Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, organizacja różnego rodzaju imprez typu dożynki.
4. Przebudowa i/lub rozbudowa i/lub modernizacja strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych (częściowo zmiana funkcji budynku np. połączenie budynku OSP i świetlicy wiejskiej, Klubu Seniora).
5. Przebudowa i/lub rozbudowa i /lub modernizacja Ośrodka Kultury wraz z jego doposażeniem.
6. Poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności m.in. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością.
7. Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.
8. Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Nagłowice.

Obszar operacyjny nr 13: Rewitalizacja Gminy Nagłowice zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji

Planowane kierunki działań:

1. Przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji.
2. Poprawa funkcjonalno-przestrzenna obiektów i terenów na terenie rewitalizacji.
3. Rozwój turystyki.
4. Przebudowa obiektów kulturalnych.
5. Rozwój przedsiębiorczości na terenie rewitalizacji.
6. Poprawa bezpieczeństwa.
7. Inne działania wskazane w Gminny Programie Rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Tabela 17. Obszary operacyjne, kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia oraz źródła finansowania

Obszar operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Szacunkowa wartość projektów oraz źródła finansowania:
1: Służba zdrowia	Planowane kierunki działań: 1. Wyposażenie budynków POZ w nowszy sprzęt medyczny. 2. Rozwój e-usług zdrowotnych - doposażenie POZ w sprzęt informatyczny (informatyzacja Ośrodków Zdrowia). 3. Lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla Seniorów. 4. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.	1. Polepszenie jakości usług zdrowotnych świadczonych na terenie gminy, w tym e-usług. 2. Zwiększenie liczby świadczonych usług zdrowotnych. 3. Dobrze funkcjonujące Ośrodki Zdrowia posiadające wysokiej jakości wyposażenie (sprzęt medyczny) 4. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej	Liczba wdrożonych projektów z zakresu e-usług zdrowotnych – min. 1 Liczba obiektów POZ wyposażonych w nowoczesny sprzęt medyczny – min. 1 Liczba wykonanych zabiegów rehabilitacji (zwłaszcza dla Seniorów) – ok. 200/rocznie Liczba zrealizowanych programów profilaktyki zdrowotnej – min. 1	Szacunkowa wartość projektów: 500 tys. zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 5.3 Infrastruktura ochrony zdrowia Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
2: Edukacja i sport	Planowane kierunki działań: 1. Remonty i doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne 2. Modernizacja i doposażenie przedszkola przy ZPO Nagłowice 3. Budowa infrastruktury sportowej na terenie gminy Nagłowice 4. Remont boisk sportowych przy placówkach oświatowych na terenie gminy 5. Przebudowa i/lub rozbudowa i/lub remont zaplecza dla Klubu Dąb Nagłowice 6. Projekty edukacyjne szkół obejmujące:	1. Szkoły Podstawowe na terenie gminy są wyremontowane oraz doposażone w nowoczesny sprzęt w szczególności TIK. 2. Przedszkole przy ZPO w Nagłowicach zostało zmodernizowane. 3 Na terenie gminy powstaje nowa infrastruktura sportowa. 4 Boiska przy placówkach szkolnych zostały	Liczba wyremontowanych szkół – 2 Liczba doposażonych szkół – 2 Liczba zrealizowanych projektów w zakresie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych z wykorzystaniem TIK – min. 2 Liczba projektów przeciwdziałających skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej – min. 1 Liczba rozbudowanych przedszkoli	Szacunkowa wartość projektów: 4 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 5.1 Infrastruktura edukacyjna oraz priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

	• zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty, • wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, • wsparcie w obszarze edukacji włączającej, • doradztwo zawodowe, • podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, • rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK) 7. Działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej: • wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży, • zatrudnienie psychologów dziecięcych, • prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów, • warsztaty i doradztwo dla rodziców, • szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych. 8. Urządzenie terenów rekreacyjnych wraz z budową boisk i placów zabaw na terenie poszczególnych miejscowości, gdzie będzie taka potrzeba.	wyremontowane. 5 Zaplecze Klubu Dąb Nagłowice zostało przebudowane/rozbudowane. 6. Szkoły realizują projekty podnoszące kompetencje kluczowe uczniów. 7. Realizacja w szkołach projektów pomagającym dzieciom i młodzieży na ograniczenie negatywnych skutków związanych z nauką zdalną. 8. Na terenie poszczególnych miejscowości (gdzie jest taka potrzeba) urządzono tereny rekreacyjne wraz z budową boisk i placów zabaw. 9. Kuchnie w szkołach zostały wyremontowane. 10. Na terenie gminy realizowane są projekty z zakresu rozwoju edukacji przedszkolnej.	- 1 Liczba wyremontowanych boisk sportowych – min. 1 Liczba urządzonych terenów rekreacyjnych wraz z budową boisk i placów zabaw – min. 2 Liczba rozbudowanych /przebudowanych zapleczy dla Klubów Sportowych –1 Liczba wyremontowanych kuchni w szkołach - 2 Liczba zrealizowanych projektów z zakresu rozwoju edukacji przedszkolnej – min. 1	Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Środki różnych fundacji i stowarzyszeń.
--	--	---	---	---

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

	9. Modernizacja szkolnych kuchni w szkołach podstawowych na terenie Gminy Nagłowice. 10. Rozwój edukacji przedszkolnej na terenie gminy (zajęcia dodatkowe, wydłużenie godzin pracy, doposażenie, wyjazdy edukacyjne).			
3: Pomoc społeczna i wsparcie grup defaworyzowanych	Planowane kierunki działań: 1. Tworzenie i rozwój świetlic środowiskowych jako elementu pomocy Rodzinom w codziennym funkcjonowaniu. 2. Poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej m.in. w Urzędzie Gminy. 3. Wsparcie dla seniorów: • usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym, • organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+, • posiłki z dowozem do domu, • pomoc sąsiedzka, • lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii, • rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach. 4. Usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji	1 Na terenie gminy działają świetlice środowiskowe skierowane do rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem. 2. Budynki użyteczności publicznej są dostosowane do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami. 3. Gmina pomaga Seniorom poprzez m.in. świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i inne usługi opiekuńcze. 5. GOPS realizuje przedsięwzięcia nakierowane na pomoc osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym pomagając podopiecznym w ich usamodzielnieniu. 6. Utworzono dzienną placówkę wsparcia i opieki całodobowej.	Liczba funkcjonujących świetlic środowiskowych na terenie gminy – wg potrzeb – min. 2 Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami – min. 3 Liczba projektów zrealizowanych na rzecz wsparcia dla seniorów – min. 1 Liczba działających Klubów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+ - min. 1 Liczba projektów skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – min. 1 Liczba utworzonych dziennych placówek wsparcia i opieki całodobowej – min. 1	Szacunkowa wartość projektów: 2 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027 Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Środki różnych fundacji i stowarzyszeń.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

	społecznych i zawodowych, a także osoby bierne zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem: - wsparcie psychologiczne, - wsparcie zdrowotne, - kursy i doradztwo zawodowe, - staże zawodowe, - wsparcie w podjęciu zatrudnienia. 5. Utworzenie i działalność dziennej placówki wsparcia i opieki całodobowej. 6. Aktywizacja osób w wieku senioralnym.			
4: Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa	Planowane kierunki działań: 1. Zakup sprzętu dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia. 2. Współpraca z Policją oraz Strażą Pożarną w celu zapewnienia i poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy.	1. Jednostki OSP są dobrze wyposażone.	Liczba doposażonych jednostek OSP – min. 2	Szacunkowa wartość projektów: 2 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Dotacje Wojewody Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

5: Wysoka jakość usług publicznych	Planowane kierunki działań: 1. Kształcenie kadr urzędniczych - organizacja szkoleń 2. Wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu 3. e-administracja - Cyfrowy urząd (wykorzystanie nowych technologii, m.in. chmury danych) 4. Rozbudowa internetu szerokopasmowego 5. Wsparcie zdrowotne pracowników Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych	1. Pracownicy Urzędu Gminy stale podnoszą swoje kompetencje stanowiąc wzór dla innych JST. 2. Na terenie całej gminy działa system zdalnego odczytu wodomierzy. 3. UG świadczy znaczną część swoich usług w sposób cyfrowy. 4. Na terenie gminy rozwija się internet światłowodowy. 5. Pracownicy Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych mają okazję wziąć udział w projektach mających na celu wsparcia zdrowotne.	Liczba projektów mających na celu wymianę wodomierzy na system zdalnego odczytu – 1 Liczba wdrożonych nowych e-usług dla mieszkańców – min. 10 Liczba projektów z zakresu kształcenia kadr urzędniczych – min. 1 Liczba zrealizowanych projektów mających na celu wsparcie zdrowotne pracowników Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych – min. 1	Szacunkowa wartość projektów: 2 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027
6: Przedsiębiorczość, rynek pracy	Planowane kierunki działań: 1. Wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy). 2. Wspólny system promocji produktów lokalnych. 3. Promocja gospodarcza. 4. Organizowanie szkoleń dla rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych. 5. Udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności	1. W gminie funkcjonuje nowoczesne rolnictwo z łańcuchem dostaw do Klienta docelowego. 2. Gmina szeroko promuje produkty lokalne. 3. Pozyskano tereny inwestycyjne oferowane przedsiębiorcom.	Liczba opracowanych wspólnych systemów promocji produktów lokalnych – 1 Liczba projektów mających na celu wsparcia dla rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy) – min. 1 Liczba zrealizowanych projektów z zakresu promocji gospodarczej i promocji produktów lokalnych – min.	Szacunkowa wartość projektów: 2 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 1.3 Promocja gospodarcza regionu i doradztwo dla MŚP Krajowy Plan Odbudowy

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

	gospodarczej. 6. Promowanie postaw przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży. 7. Projekty związane z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo. 8. Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych.		1 Liczba zrealizowanych projektów związanych z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo – min. 1 Liczba zorganizowanych szkoleń dla rolników – min. 5	(KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027
7: Gospodarka wodno-ściekowa	Planowane kierunki działań: 1. Rozbudowa sieci wodociągowej m.in. we fragmentach sołectw, gdzie budowane są nowe budynki mieszkalne. 2. Budowa kanalizacji sanitarnej w kolejnych miejscowościach, gdzie taka sieć jest uzasadniona ekonomicznie. 3. Przebudowa i/lub modernizacja ujęć wody m.in. w miejscowościach Trzciniec i Nagłowice. 4. Modernizacja sieci wodociągowej. 5. Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach o zwartej zabudowie, gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie. 6. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, w których nie będzie budowana sieć kanalizacyjna. 7. Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej. 8. Przebudowa i/lub rozbudowa i/lub modernizacja oczyszczalni ścieków w Nagłowicach.	1. W części sołectw do roku 2030 zostanie wybudowana sieć kanalizacyjna, zaś w miejscowościach, gdzie budowa sieci jest nieefektywna ekonomicznie – zostaną wybudowane przydomowe oczyszczalnie ścieków. 2. Sieć wodociągowa na terenie gminy zostanie przebudowana i zmodernizowana oraz doprowadzona do miejscowości, w których jej obecnie nie ma. 3. Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej. 4. Oczyszczalnia ścieków w Nagłowicach zostanie przebudowana i rozbudowana. 5. Ujęcia wody na terenie	Liczba projektów nakierowanych na modernizację sieci wodociągowej – min. 2 Liczba miejscowości, w których wybudowano sieć kanalizacyjną – min. 3 Liczba przebudowanych i rozbudowanych oczyszczalni ścieków – 1 Liczba wybudowanych indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków – min. 150 Liczba projektów z zakresu rozbudowy monitoringu sieci wodociągowej jak i kanalizacyjnej – 1 Liczba projektów nakierowanych na rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej – min. 1 Liczba ujęć wody przebudowanych/zmodernizowanych na terenie gminy – min. 1.	Szacunkowa wartość projektów: 10 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 2.4 Infrastruktura wodno-ściekowa (dla aglomeracji) Działanie 2.3 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym Działanie 2.6 Ochrona dziedzictwa i różnorodności biologicznej Krajowy Plan Odbudowy (KPO) dla inwestycji poza aglomeracjami

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

		gminy zostały przebudowane i/lub zmodernizowane.		Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027
8: Zielona energia oraz efektywność energetyczna	Planowane kierunki działań: 1. Inwestycje związane z montażem urządzeń OZE na obiektach użyteczności publicznej m.in. UG, szkoły, świetlice/remizy. 2. Montaż instalacji z zakresu odnawialnych źródeł energii (PV, solary, pompy ciepła) w budynkach prywatnych (tzw. projekty parasolowe). 3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (m.in. świetlice wiejskie). 4. Dofinansowanie likwidacji starych pieców węglowych na inne proekologiczne źródło ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Nagłowice. 5. Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania. 6. Modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego. 7. Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki	1. Część budynków użyteczności publicznej zostało poddanych termomodernizacji (m.in. świetlice wiejskie). 2. Gmina posiada optymalną strukturę (ilość i jakość) oświetlenia ulicznego. 3. Zdecydowana większość budynków użyteczności publicznej posiada PV, solary i/lub pompy ciepła. 4. Realizacja przez samorząd projektów parasolowych związanych z zakupem i montażem PV i innych elementów OZE na/w prywatnych budynkach mieszkańców. 5. Co roku realizowane są projekty nakierowane na rozwój edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży. 6. System ciepłowniczy przy Szkole Podstawowej w	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji: min. 3 Liczba projektów nakierowanych na rozbudowę oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania – min. 1 Liczba projektów z zakresu modernizacji istniejącego oświetlenia ulicznego - min. 1 Liczba projektów z zakresu termomodernizacji budynków mieszkalnych wraz z modernizacją kotłowni oraz montażem OZE – min. 1 Liczba projektów z zakresu montażu instalacji fotowoltaicznych na obiektach gminnych – min. 1 Liczba projektów parasolowych w zakresie OZE na budynkach mieszkalnych – min. 1.	Szacunkowa wartość projektów: 4 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 2.1 Efektywność energetyczna Działanie 2.2 Zielona energia Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

	odpadami. 8. Usprawnienie system ciepłowniczy w obiekcie Szkoły Podstawowej w Nagłowicach.	Nagłowicach został zmodernizowany.		
9: Infrastruktura drogowa	Planowane kierunki działań: 1. Przebudowa i /lub rozbudowa i/lub modernizacja dróg gminnych na terenie Gminy Nagłowice. 2. Przebudowa i /lub rozbudowa i/lub modernizacja dróg powiatowych na terenie Gminy Nagłowice. 3. Przebudowa i utwardzenie dróg dojazdowych do pól 4. Budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych w miejscach, w których jest taka potrzeba.	1. Jakość dróg (zarówno gminnych jak i powiatowych) na terenie gminy – jest oceniane jako bardzo dobra. 2. We wszystkich miejscowościach gminy zdecydowana większość dróg dojazdowych do pól jest utwardzona. 3. Wybudowano nowe przejścia dla pieszych oraz nowe chodniki, co zwiększyło poziom bezpieczeństwa w gminie.	Liczba przebudowanych, wyremontowanych dróg gminnych [w km]: min. 16 Liczba zmodernizowanych dróg wewnętrznych/dojazdowych do pól – min. 30 Liczba przebudowanych/ wyremontowanych dróg powiatowych [w km]: min. 10	Szacunkowa wartość projektów: 8 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027 Środki Urzędu Wojewódzkiego Województwa Świętokrzyskiego Fundusz Dróg Samorządowych
10: Gospodarka odpadami	Planowane kierunki działań: 1. Rozbudowa i/lub przebudowa oraz doposażenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). 2. Usuwanie azbestu z budynków użyteczności publicznej i prywatnych na terenie gminy.	1. PSZOK na terenie gminy został rozbudowany i doposażony. w. Na terenie gminy kontynuowany jest projekt usuwania azbestu zarówno z budynków użyteczności publicznej jak i prywatnych.	Liczba rozbudowanych PSZOK – 1 Liczba doposażonych PSZOK – 1 Liczba projektów mających na celu usuwanie azbestu z wszelkich budynków na terenie gminy – min. 3	Szacunkowa wartość projektów: 1 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 2.5 Gospodarowanie

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

				odpadami Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji
11: Turystyka	Planowane kierunki działań: 1. Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Nagłowice (zgodnie m.in. z Koncepcją przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego” przyjętego Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/22 z dnia 02.03.2022 r.) 2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych. 3. Promocja gminy w regionie - tworzenie wspólnych produktów turystycznych w ramach Strategii Rozwoju Ponadlokalnej dla Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030. 4. Wydrukowanie folderów, ulotek , kartek pocztowych, kalendarzy, nagranie filmiku promującego gminę, zakup drobnych gadżetów z logo gminy 5. Poprawa estetyki i funkcjonalności centrum gminy i poszczególnych miejscowości, w tym tzw. zielona infrastruktura (nasadzenia,	1. W wyniku realizacji szeregu inwestycji w infrastrukturę turystyczną nastąpił wzrost osób odwiedzających Gminę Nagłowice. 2. Na terenie gminy powstają szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe. 3. Większość miejscowości gminy ma pięknie zagospodarowane centrum wsi.	Liczba wybudowanych ścieżek rowerowych [w km]: min. 6 Liczba zrealizowanych projektów w ramach partnerstwa G-6 (wspólnie z gminami Moskorzew, Oksa, Radków, Secemin, Słupi – min. 1 Liczba wytyczonych i oznakowanych szlaków turystycznych – min. 1 Liczba miejscowości w których poprawiono estetykę centrum wsi – min. 8	Szacunkowa wartość projektów: 3 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 5.4 Infrastruktura w turystyce i kulturze Działanie 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT) Działanie 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów Działanie 6.4 Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność (EFRR) Krajowy Plan Odbudowy (KPO)

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

	ogrody, zielone dachy itp.)			Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027 RPO WŚ 2021-2027 Działanie 6.2 Rewitalizacja miast
12: Kultura i dziedzictwo kulturowe	Planowane kierunki działań: 1. Przebudowa i rozbudowa oraz doposażenie świetlic wiejskich wraz z zagospodarowaniem terenu wokół tych obiektów. 2. Poprawa stanu pomników i miejsc pamięci. 3. Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, organizacja różnego rodzaju imprez typu dożynki. 4. Przebudowa i/lub rozbudowa i/lub modernizacja strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych (częściowo zmiana funkcji budynku np. połączenie budynku OSP i świetlicy wiejskiej, Klubu Seniora). 5. Przebudowa i/lub rozbudowa i /lub modernizacja Ośrodka Kultury wraz z jego doposażeniem. 6. Poprawa infrastruktury obiektów kultury i	1. Świetlice wiejskie/remizy OSP zostały rozbudowane/przebudowane oraz doposażone, zaś pomniki i zabytki na terenie gminy – odnowione. 2. Co roku na terenie gminy są organizowane imprezy o zasięgu ponadlokalnym. 3. Ośrodek Kultury został zmodernizowany/ przebudowany. 4. Część zabytków na terenie Gminy Nagłowice została poddana renowacji.	Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych – min. 1 Liczba wyremontowanych/przebudowanych remiz OSP/świetlic wiejskich – min. 2 Liczba doposażonych świetlic wiejskich/remiz OSP - min. 4 Liczba wyremontowanych pomników i miejsc pamięci – min. 4 Liczba zorganizowanych międzygminnych imprez kulturalnych – min. 6 Liczba przebudowanych/zmodernizowanych Ośrodków Kultury – 1 Liczba zabytków poddanych renowacji – min. 3	Szacunkowa wartość projektów: 4 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

	dostosowanie jej do wymogów dostępności m.in. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością. 7. Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. 8. Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Nagłowice.			
13: Rewitalizacja Gminy Nagłowice zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji	Planowane kierunki działań: 1. Przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji. 2. Poprawa funkcjonalno-przestrzenna obiektów i terenów na terenie rewitalizacji. 3. Rozwój turystyki. 4. Przebudowa obiektów kulturalnych. 5. Rozwój przedsiębiorczości na terenie rewitalizacji. 6. Poprawa bezpieczeństwa. 7. Inne działania wskazane w Gminny Programie Rewitalizacji.	Miejscowość Nagłowice po rewitalizacji stanowi wizytówkę gminy oraz perłę Powiatu jędrzejowskiego przyciągając coraz większą liczbę turystów.	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów – min. 3 ha Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – min. 2 Liczba zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych – min. 1	Szacunkowa wartość projektów: 2 mln zł Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 5.4 Infrastruktura w turystyce i kulturze Działanie 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT) Działanie 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów Działanie 6.4 Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność (EFRR) Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

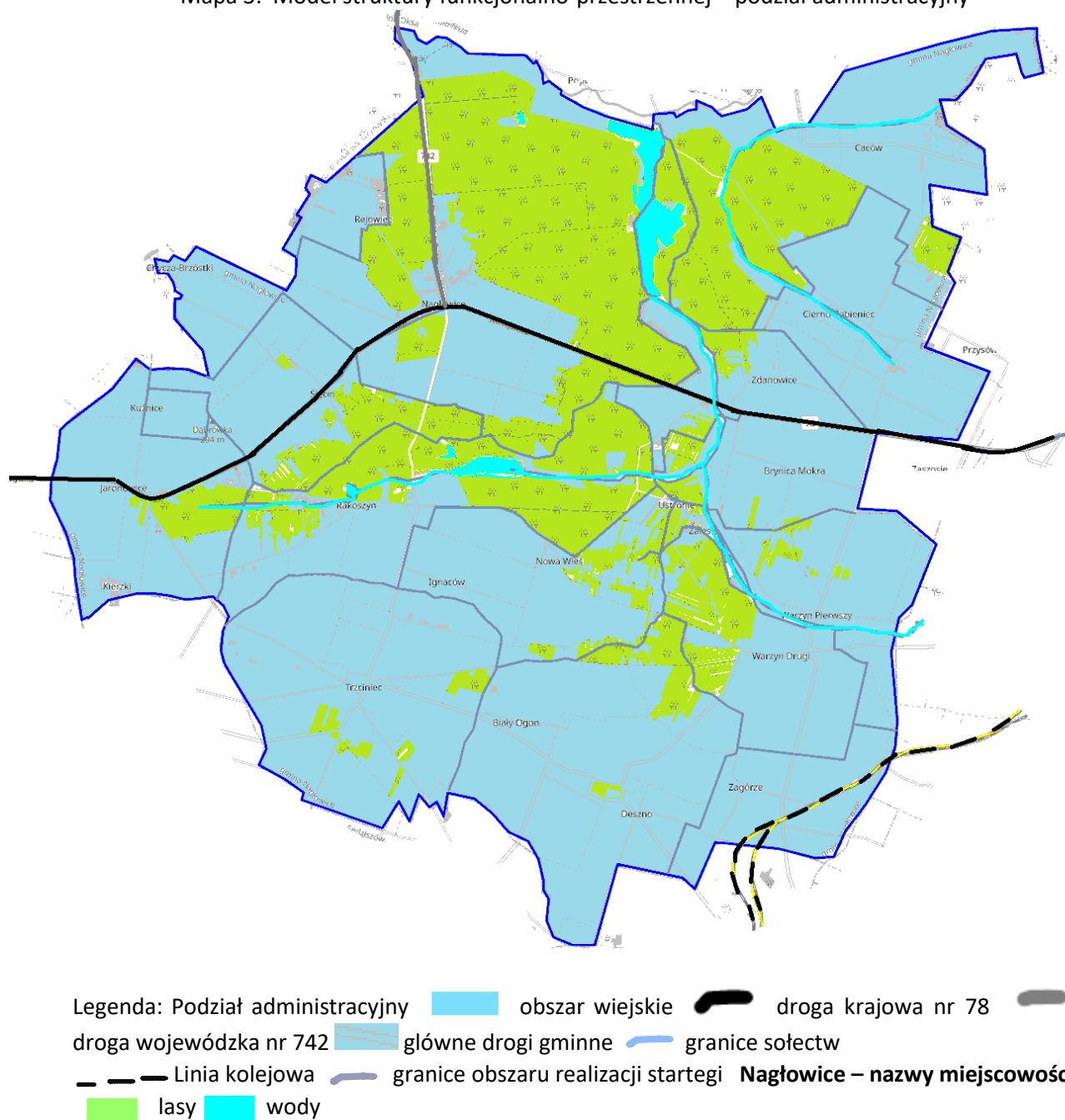
				Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027 RPO WŚ 2021-2027 Działanie 6.2 Rewitalizacja miast
--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

IV. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, strategia rozwoju gminy musi być opracowywana z wykorzystaniem zintegrowanego podejścia. Tego rodzaju podejście wymusza konieczność planowania i jednoczesnego łącznia ze sobą zagadnień z różnych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej. Kompleksowy dokument ma zapewnić koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym. Poniższa mapa prezentuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Nagłowice.

Mapa 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny





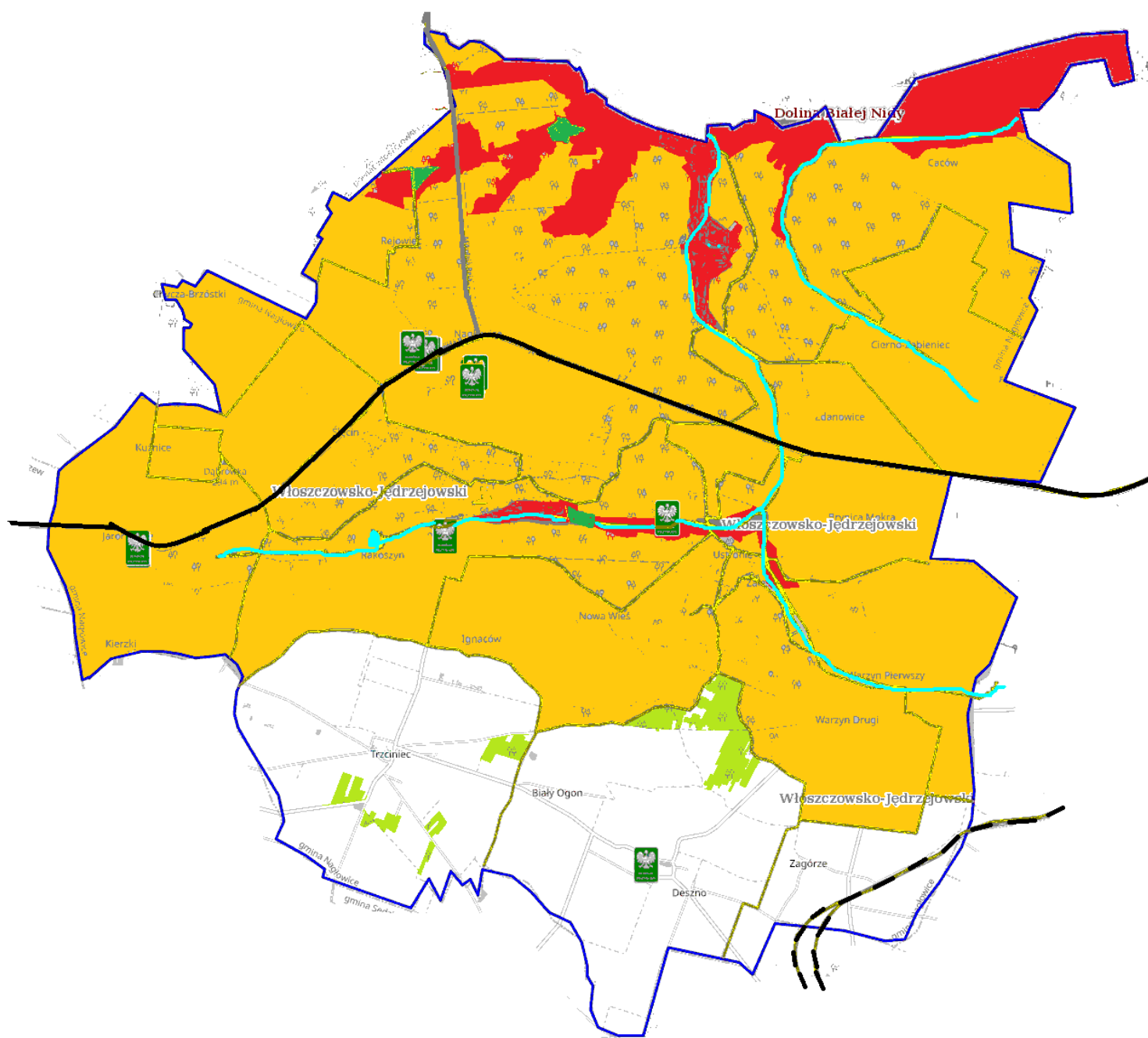
Układ transportowy: droga krajowa nr 78 droga wojewódzka nr 742

główne drogi gminne, powiatowe — — — linia kolejowa

Struktura osadnicza:  Ośrodek centralny  ośrodki lokalne  granice obszaru realizacji strategii  granice sołectw **Nagłowice** – nazwy miejscowości

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Mapa 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – zasoby naturalne i ochrona środowiska



Legenda:

Obszary chronione: ■ obszary NATURA 2000 ■ obszary chronionego krajobrazu ■ użytki ekologiczne ■ pomniki przyrody

Elementy zielonej infrastruktury: ■ lasy ■ obszary sadownicze

Elementy niebieskiej infrastruktury:  woda

Infrastruktura uzupełniająca  droga krajowa nr 78  droga wojewódzka nr 742

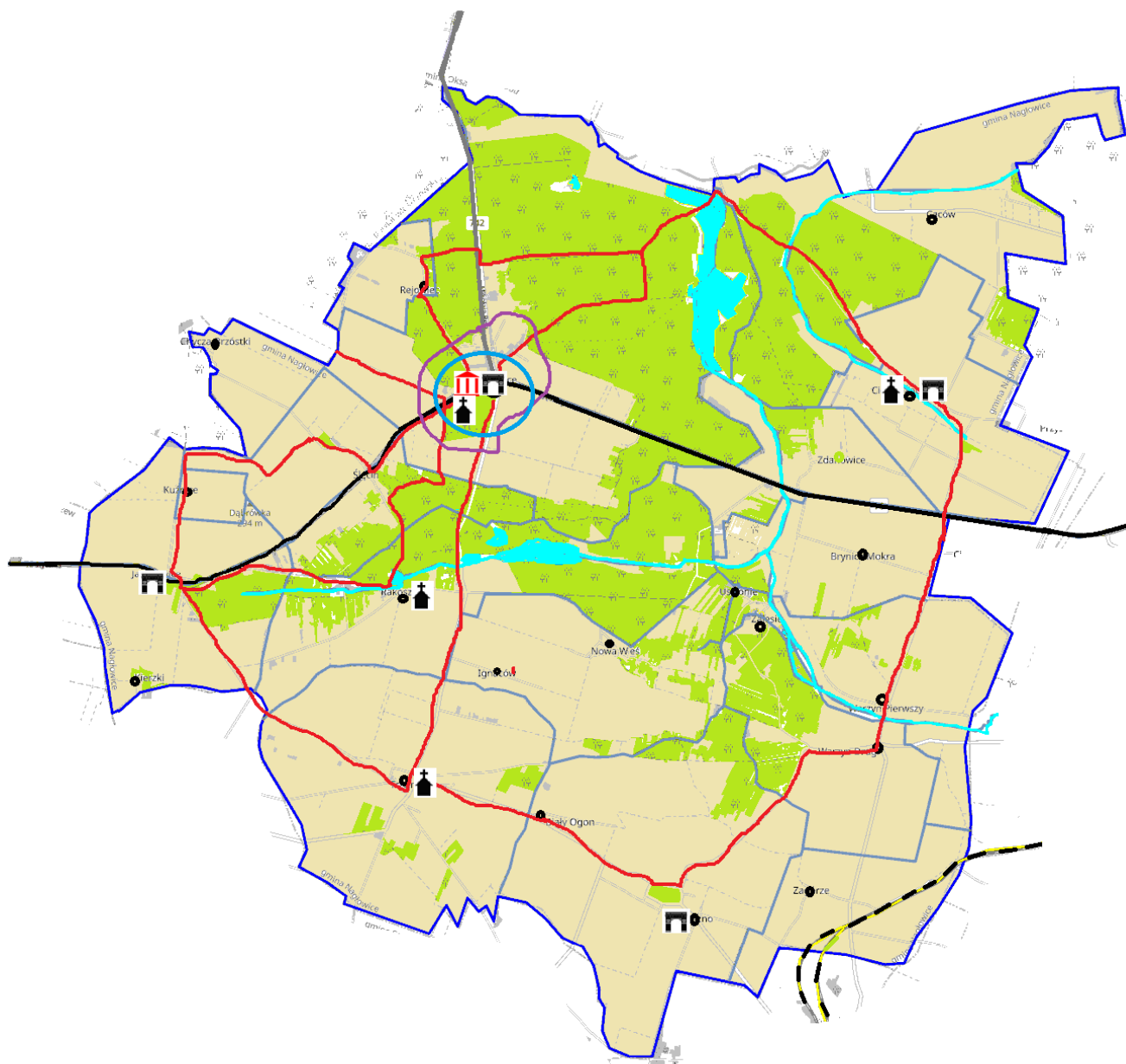
główne drogi gminne, powiatowe — — — linia kolejowa ■ tereny zabudowane — nazwy
granice obszaru realizacji strategii granice sołectw **Nagłowice**

Mapa 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja

Legenda:

Infrastruktura drogowa Droga wojewódzka nr 777 drogi gminne przystanek
autoniusowy Linia kolejowa Dwikozy – nazwy miejscowości

Mapa 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka



Legenda:

Główne obszary i kompleksty turystyczno rekreacyjne:  obszar turystyczno rekreacyjny



miejsowości turystyczne

Wybrane szlaki turystyczne:  szlak rowerowy,

Elementy zielonej infrastruktury:  lasy  obszary rolne

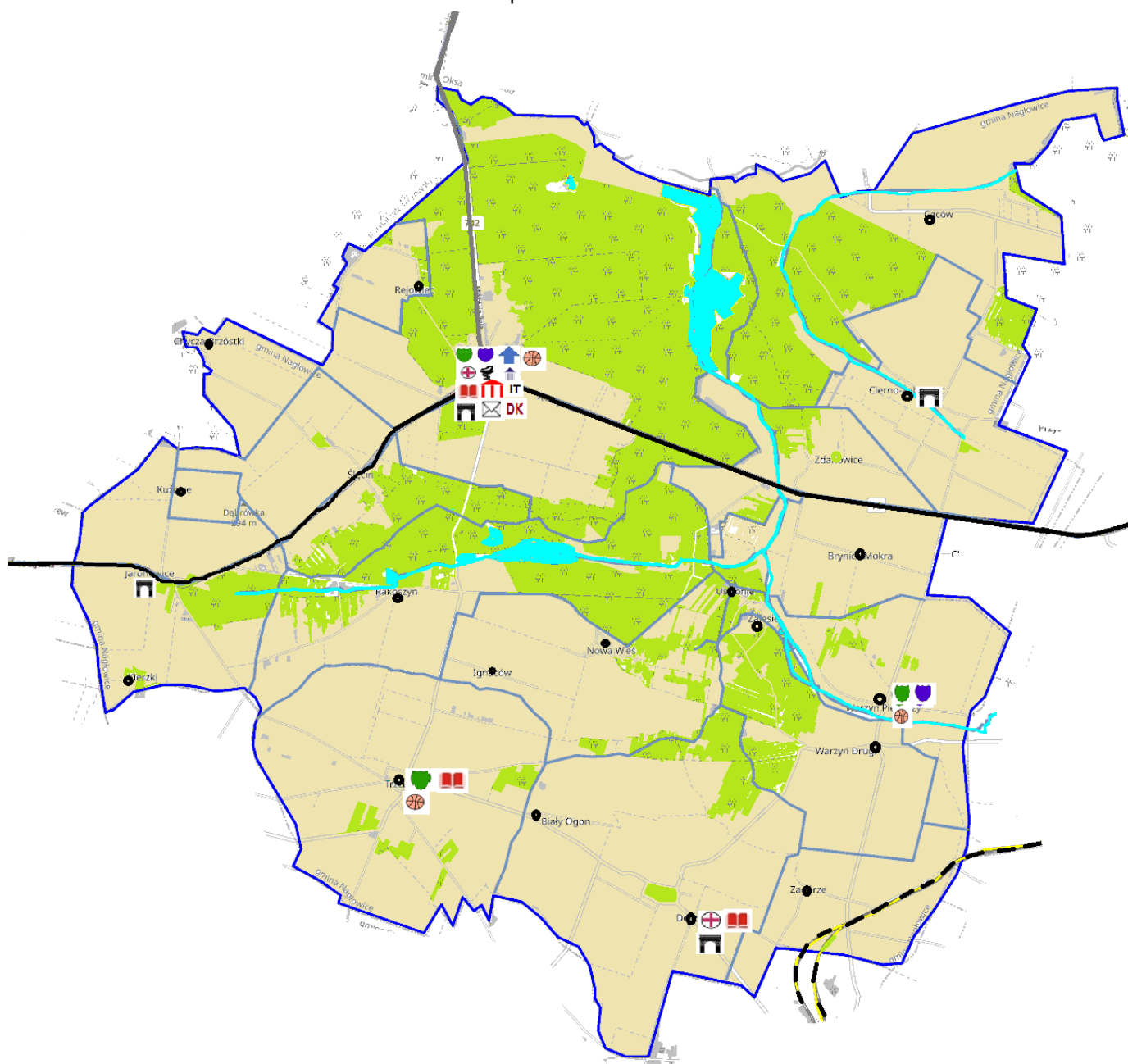
Elementy niebieskiej infrastruktury: zbiorniki wodne rzeki

Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane droga krajowa nr 78 droga

wojewódzka 742  pozostałe drogi gminne , powiatowe  linia kolejowa 

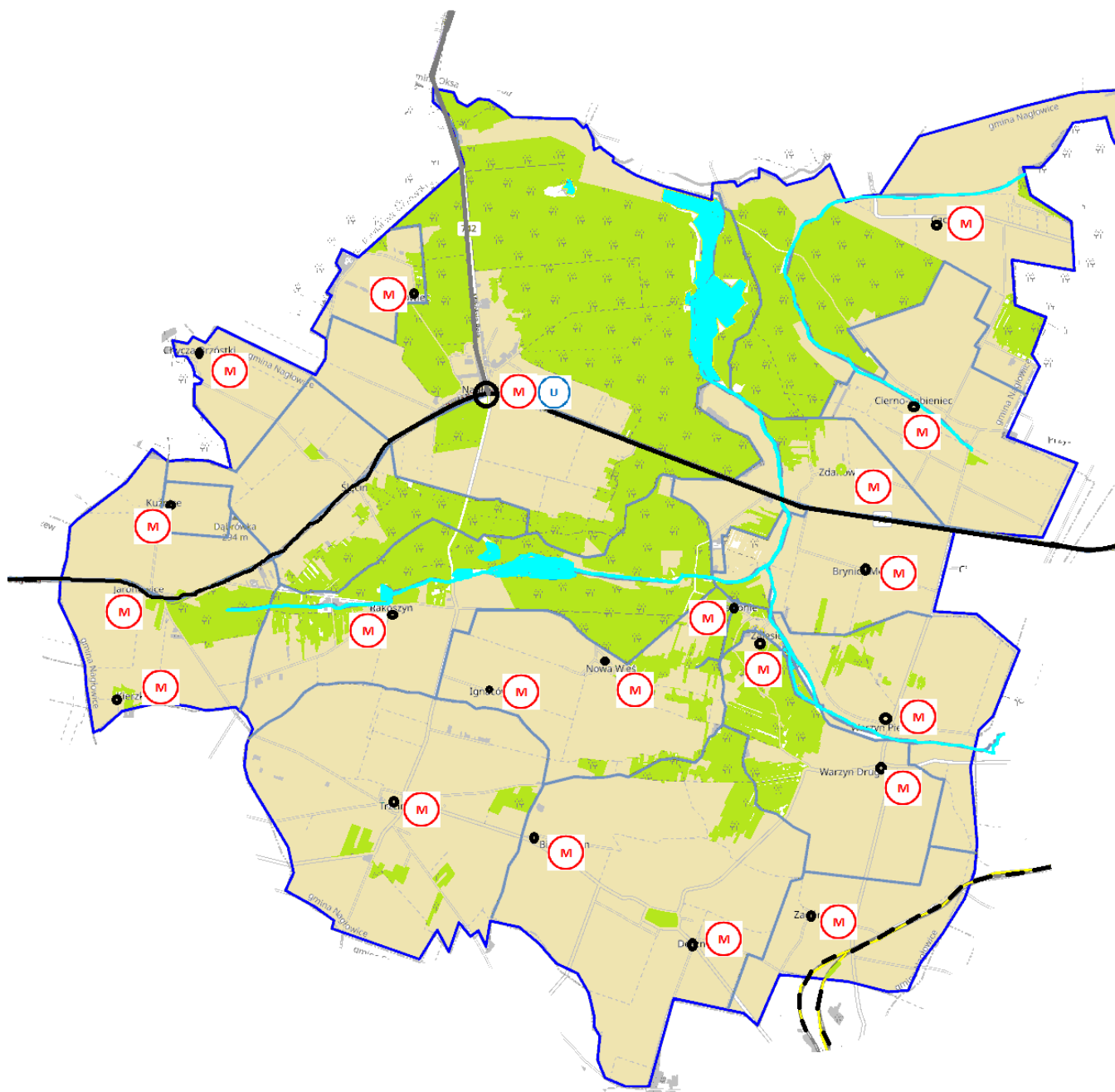
Granice sołectw granice obszaru realizacji startegi **Nagłowice** – nazwy miejscowości

Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne



Legenda: Ochrona zdrowia: Ośrodki zdrowia apteka
 Opieka społeczna: Ośrodek Pomocy Społecznej
 Usługi społeczne: przedszkola, szkoły podstawowe, licealne, poczta, Urząd Gminy
 Bibloteka **DK** – Dom Kultury, **IT** – Informacja turystyczna muzeum, obiekt zabytkowy infrastruktura sportowa
Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane droga krajowa nr 78 droga wojewódzka nr 742 pozostałe drogi gminne i powiatowe linia kolejowa granice sołectw granice obszaru realizacji startegi **Nagłowice** – nazwy miejscowości

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy



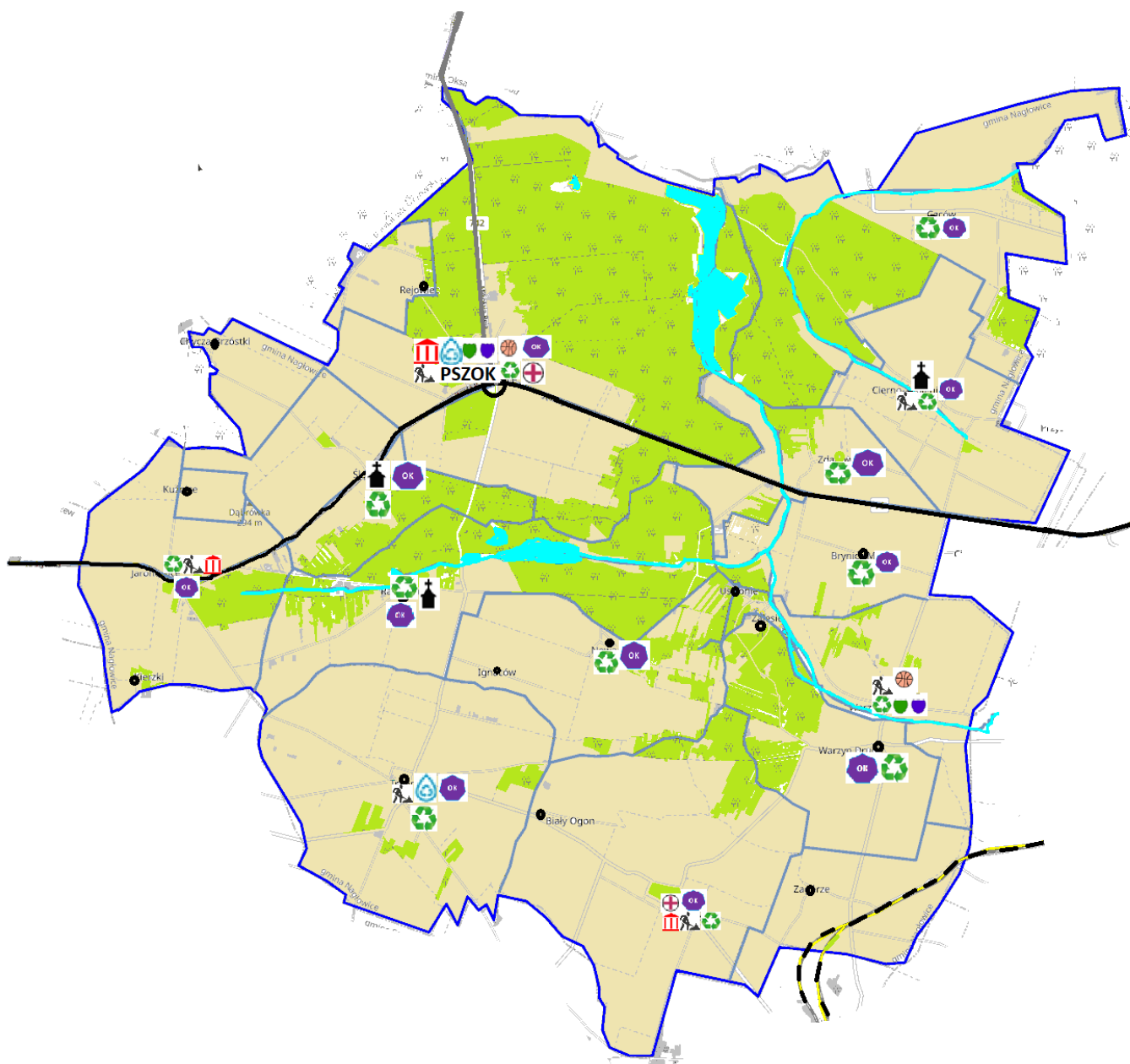
Legenda:

Teren zagospodarowania: tereny mieszkalne tereny zabudowy mieszkalnej i usług podstawowych tereny usługowe,

Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane droga krajowa 78 droga wojewódzka nr 742 główne drogi gminne i powiatowe linia kolejowa lasy wody

granice sołectw granice obszaru realizacji strategii **Nagłowice** – nazwy miejscowości

Mapa 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – planowane kluczowe działania



Kluczowe działania:

w zakresie usług społecznych:



modernizacja infrastruktury szkolnej, przedszkolnej modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej



modernizacja infrastruktury służby zdrowia



w zakresie infrastruktury wodno kanalizacyjnej: modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej



w zakresie infrastruktury technicznej:



termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w tym zastosowanie OZE,



zachowanie dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych,



modernizacja obiektów kultury (w tym świetlic)



modernizacja dróg



Infrastruktura uzupełniająca:



tereny zabudowane



lasy



wody



droga krajowa nr 78

droga wojewódzka nr 742

główne drogi gminne i powiatowe

linia kolejowa



granice obszaru realizacji *Strategii*



Nagłowice – nazwy miejscowości

W sferze rozwoju przestrzennego, gmina nie posiada występujących znaczących przeszkód ograniczających rozwój sieci osadniczej tzn. nie ma jednoznacznych obszarów intensywnej zabudowy mieszkaniowej. Większość wsi posiada znaczące możliwości rozwojowe w ramach istniejącej zwartej zabudowy oraz w formie zabudowy uzupełniającej, wypełniającej niezainwestowane przestrzenie. Rozwój tego typu zabudowy jest najbardziej pożądany ze względów ekonomicznych, ekologicznych i związanych z racjonalizacją zarządzania gminą (realizacja zadań własnych).

Obecnie do najważniejszych determinantów warunkujące rozwój gminy należy:

- wiejskie położenie warunkujące przebieg większości procesów społeczno-gospodarczych na terenie gminy. W szczególności na terenie gminy wykształcił się ośrodek centralny – miejscowość Nagłowice, która jest miejscem koncentracji działalności prowadzonych dla ludności całej gminy,
- typowa hierarchia sieci osadniczej – wynikająca z rozmieszczenia usług. Najwięcej usług funkcjonuje na terenie miejscowości Nagłowice. Mieszkańcy gminy w zakresie załatwiania codziennych potrzeb w zakresie usług komercyjnych i publicznych w dużym stopniu uzależnieni są od Nagłowic - to w nim zlokalizowane są m.in. Urząd Gminy, Szkoła Podstawowa, przedszkole, Gminna Biblioteka Publiczna, GOPS, bank, itp.),
- zdecydowana większość miejscowości cechuje się zabudową stosunkowo mało intensywną, rozmieszczoną wzdłuż dróg, bez wykształcenia lokalnych centrów (wsie typu „ulicówka”). Miejscowości te zazwyczaj są także stosunkowo słabo wyposażone w zakresie usług. Podkreślić należy, że przy tego typu osadnictwie, nie ma w praktyce większego znaczenia liczba ludności poszczególnych miejscowości – bowiem przy braku koncentracji zabudowy,

co ma miejsce w większości miejscowości, ludność ta jest stosunkowo silnie rozproszona w przestrzeni. Taki charakter zabudowy powoduje utrudnienia w sprawnej realizacji zadań samorządowych np. w zakresie budowy sieci kanalizacyjnej (wymóg przy projektach z dofinansowaniem unijnym wskaźnik koncentracji 120 osób/km sieci; 90 osób/km sieci na terenach cennych przyrodniczo),

- rozproszona zabudowa większości miejscowości oznacza w praktyce brak możliwości wyposażenia większości z nich w instytucje usług publicznych – mogą one działać tylko w niewielkiej ich liczbie, co oznacza, że mieszkańcy większości miejscowości muszą wyjechać poza swoje miejsce zamieszkania dla zaspokojenia podstawowych potrzeb;
- warunki fizyczno-geograficzne, są w dużym stopniu zróżnicowane – krajobraz gminy jest nizinny.

V. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Osiągnięcie określonych celów zagospodarowania przestrzennego gminy wymaga prowadzenia zdecydowanej, świadomej i kompleksowej polityki przestrzennej obejmującej wszystkie dziedziny gospodarowania oraz systemy budujące te działania. Polityka ta powinna być nakierowana przede wszystkim na ochronę bezcennych wartości naturalnego środowiska, do których zaliczają się wartości krajobrazowe i kulturowe oraz zapewnienie niezbędnych uzasadnionych rezerw terenowych dla realizacji funkcji związane z różnymi formami zabudowy. Obserwowana w ostatnich latach ekspansja zabudowy wiąże się z uruchomieniem szeregu niekorzystnych zmian w środowisku przyrodniczym. Niekorzystnym następstwem rozwoju zabudowy jest wzrost związanych z nią oddziaływań – wzmożona penetracja terenu przez zwierzęta domowe, niekontrolowane zaśmiecanie, zmiany warunków siedliskowych szaty roślinnej, a przede wszystkim zmniejszanie się powierzchni biologicznie czynnej terenu. Równocześnie z rozwojem funkcji mieszkaniowych i usługowych łączy się potrzeba realizacji układów komunikacyjnych służących ich obsłudze, co powoduje zwiększenie natężenia ruchu samochodowego, powodując tym samym wzrost zanieczyszczenia powietrza i pogorszenie klimatu akustycznego. Zmiany dotyczące struktury wizualnej spowodowane są głównie niedostosowaniem gabarytów budynków do skali przestrzeni. Intensywność przekształceń związanych z ekspansją zabudowy może okazać się znacząca, zwłaszcza dla bardziej wrażliwych komponentów środowiska. Negatywne skutki, szczególnie w zakresie „zamykania” terenów otwartych, może przynieść wznoszenie ogrodzeń nieruchomości niezabudowanych. Warto również pamiętać, że planowanie przestrzenne jest procesem ciągłym polegającym na sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ich realizacji w drodze podejmowania stosownych decyzji administracyjnych, dokonywaniu okresowych ocen ich aktualności, a także wprowadzaniu do ich ustaleń zmian gwarantujących tworzenie prawa miejscowego, umożliwiającego realizację bieżących celów społeczno-gospodarczych, zgodnie z oczekiwaniami społeczności lokalnej, przy równoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego i wymogów przepisów szczególnych.

Obecnie cele, zasady i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej określa *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, przyjęty uchwałą nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2870). Dokument ten wraz ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ stanowi podstawę zintegrowanego systemu zarządzania województwem, łączącego instrumenty gospodarki

przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego. Poniższe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej powinny być zatem spójne i zgodne z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Działania ujęte w *Strategii Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030* wpisują się w cele ujęte w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* tj.

Cel strategiczny nr 1 „Rozwój kapitału społecznego” jest spójny z Celami strategicznymi SR WŚ 2030+: *1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3 Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi, 4 Sprawne zarządzanie regionem.*

Cel strategiczny 2: „Konkurencyjna Gmina Nagłowice” jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+ *1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3. Wspólnota i przestrzeń, które łączą ludzi.*

Cel strategiczny 3: „Rozwój kulturalno-turystyczny gminy” jest spójny z Celami SR WŚ 2030+: *1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi,*

Cel strategiczny 4: „Poprawa jakości infrastruktury technicznej” jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: *2. Przyjazny dla środowiska i czysty region, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi,*

Cel strategiczny 5: „Zielona Gmina Nagłowice” jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: *2. Przyjazny dla środowiska i czysty region, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.*

Ponadto, przedmiotowa Strategia uwzględnia zapisy dotyczące Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) zidentyfikowanych w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*. Gmina Nagłowice należy do OSI *Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.*

W związku z tym przedmiotowa Strategia jest spójna ze *Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* w zakresie uwzględnienia w ww. dokumencie celów strategicznych w wymiarze społecznym i gospodarczym, o których mowa w art. 11 ust. 1c pkt. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa oraz obszarów strategicznej interwencji (art. 11 ust. 1c pkt. 6 i 7 wskazanej regulacji).

Ważne w tym kontekście ustaleń i rekomendacji są również zapisy „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” w kontekście gminy Nagłowice. Dokument ten (oraz poniższe mapy) wskazują, że Gmina Nagłowice stanowi:

- 1 obszar wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej, zaś głównymi funkcjami ośrodków są: turystyka oraz rolnictwo,
- 2 podobzdar kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Mapa 10 Obszar realizacji inwestycji

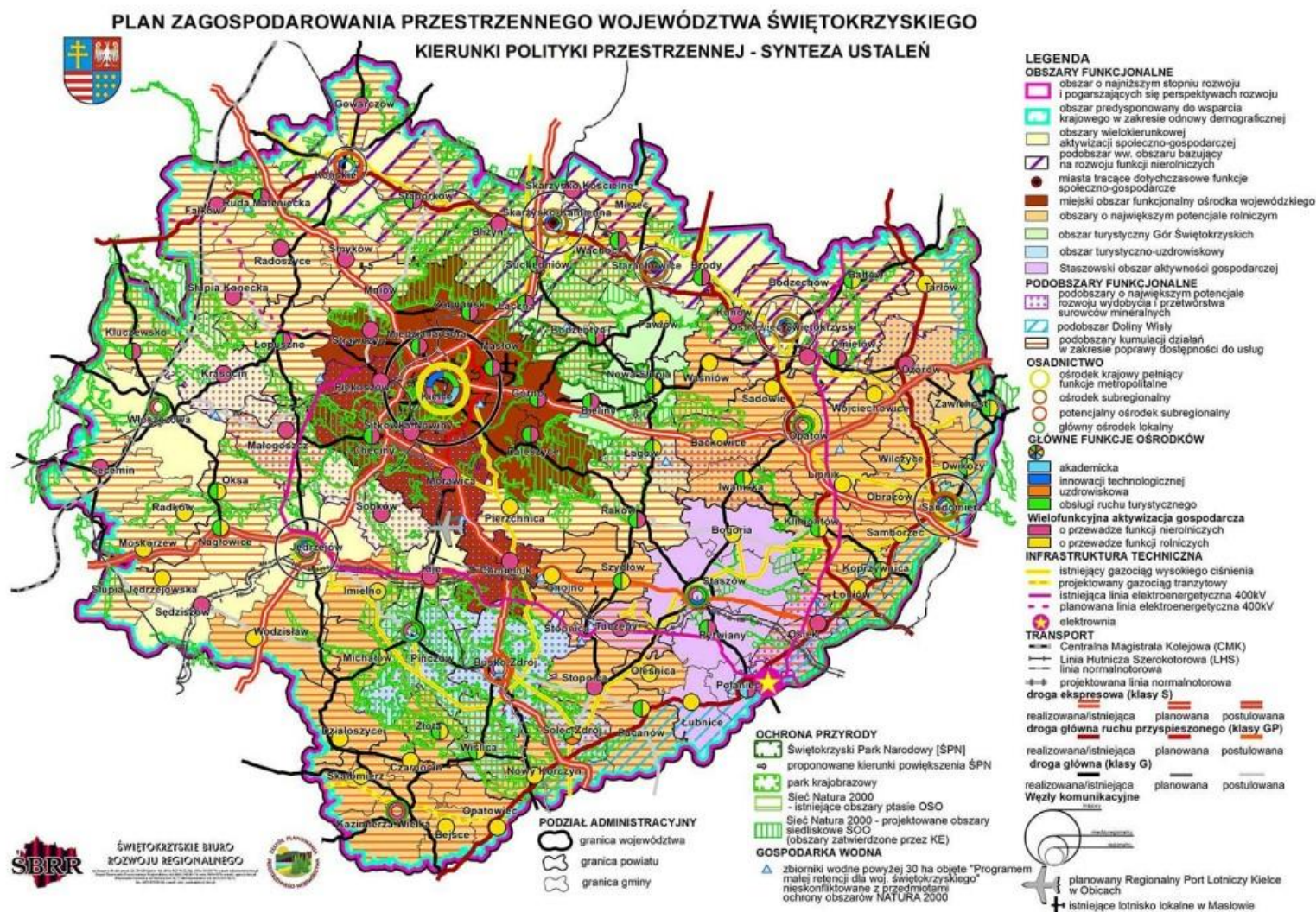


Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

<http://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/dokumenty-regionalne/item/385-mapy-obszarow-strategicznej-interwencji>

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Mapa 11 Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

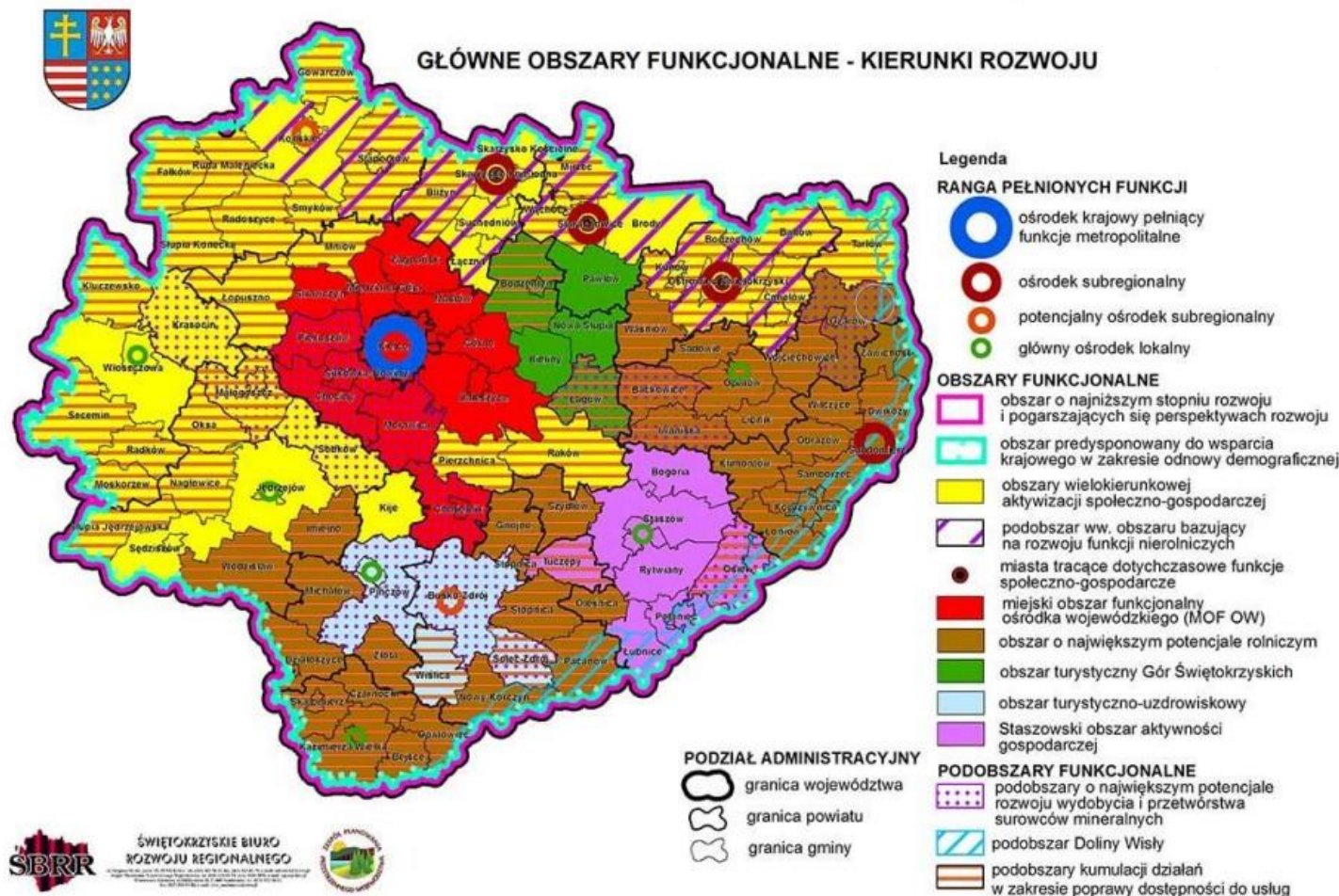


Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Mapa 12 Kierunki rozwoju wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO



Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

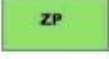
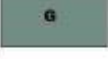
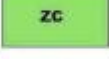
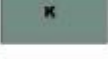
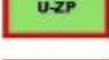
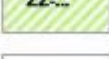
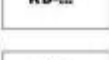
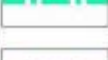
Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

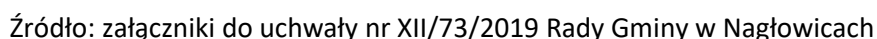
Instrumentem wdrażania polityki przestrzennej w Gminie Nagłowice jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Nagłowice przyjęty uchwałą nr LIII/295/2006 Rady Gminy Nagłowice z dnia 26 października 2006r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nagłowice (Dz. U. WŚ z 18.12.2006r., nr 311) obejmujący swym zakresem obszar całej gminy.

Dotychczas przyjęto 2 uchwały zmieniające Plan:

- uchwała nr XIV/71/2015 Rady Gminy Nagłowice z dnia 4 września 2015 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Nagłowice,
- uchwała nr XII/73/2019 Rady Gminy w Nagłowicach z 30 października 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany nr 14 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nagłowice - dla fragmentów sołectw: Brynica Mokra, Deszno, Nagłowice, Nowa Wieś, Rakoszyn, Ślęcin, Trzciniec, Warzyn Drugi, Zdanowice.

Legenda do poniższej mapy:

	tereny zabudowy leśniskowej		tereny obsługi produkcji w gospodarstwach leśnych		miejsce włączeń dróg klas niższych z drogą klasy GP
	tereny zabudowy zagrodowej		tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rybactw		tereny dróg wewnętrznych
	UK - teren usług kultu religijnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą (parking, kaplica)		tereny przemysłowe, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów		tereny infrastruktury technicznej - elektroenergetyka
	tereny usług gastronomicznych i tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej		tereny zieleni parkowej		tereny infrastruktury technicznej - gazownictwo
	tereny usług publicznych		teren cmentarza		tereny infrastruktury technicznej - kanalizacja
	tereny usług komercyjnych		tereny leśne (lasy istniejące/doleśnienia)		tereny infrastruktury technicznej - wodociągi
	tereny usług komercyjnych w zespołach parkowych		tereny rolnicze		tereny infrastruktury technicznej - telekomunikacja
	tereny usług centrów wyciecznych		obszary zagrożenia powodziowego		tereny infrastruktury technicznej - biogazownia
	tereny usług sportu i rekreacji		tereny dróg publicznych		granice Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu
	tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych		tereny komunikacji pieszej		obszar NATURA 2000



1. rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej (w szczególności dokończenie procesu wodociągowania gminy) przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej gminy oraz powiązań ponadlokalnych planowanych do realizacji w ramach „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030”,
2. rozwój gospodarczy w oparciu o aktywizację społeczno-gospodarczej opartą na turystyce i rolnictwie,
3. zwiększenie jakości i dostępności do usług publicznych dostępnych na terenie gminy,
4. eliminacja barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami;

5. ścisłe połączenie rozwoju przestrzennego z:
 - rozbudową systemu transportu (sieć dróg publicznych, sieć dróg rowerowych, sieć transportu zbiorowego);
 - rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej;
 - systemem odbioru i wywozu odpadów z rozwojem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
 - dostarczeniem energii elektrycznej;
 - systemem łączności sieci internetowej;
6. określenie oraz przywrócenie funkcji społecznych i gospodarczych na terenach zmarginalizowanych w gminie (w szczególności na obszarze rewitalizacji) oraz poprawa jakości życia mieszkańców tych obszarów, w tym poprzez poprawę stanu zdegradowanych przestrzeni;
7. pełne skanalizowanie obszarów zabudowy zwartej, a na terenach zabudowy rozproszonej budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i/lub szczelnych szamb,
8. ochrona wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej i racjonalne jej zagospodarowanie poprzez rozwój ekoturystyki, agroturystyki i rolnictwa ekologicznego,
9. rozwój turystyki w oparciu o dostępne zasoby.

Z kolei Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego dla gmin (w tym także Nagłowice) należących do *OSI Obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją* – rekomenduje następujące działania:

- rozwój funkcji turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe (w tym obiekt UNESCO i pomniki historii);
- rozwój inteligentnej specjalizacji regionu tj. nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa spożywczego, ze szczególnym uwzględnieniem sadownictwa i rolnictwa ekologicznego, w tym poprawa jakości produktów rolnych poprzez wspieranie innowacyjności i usług sieciowych w zakresie wykorzystania produktów rolniczych;
- rozwój OSI jako obszaru srebrnej gospodarki (ang. silver economy) oraz smart villages;
- rozwój systemów oczyszczania ścieków i odpadów komunalnych;
- utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i zachowanie bioróżnorodności, w tym siedlisk półnaturalnych;
- dostosowanie rolnictwa i gospodarki komunalnej do zmian klimatycznych;
- ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych (w tym architektury regionalnej);
- wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia;

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

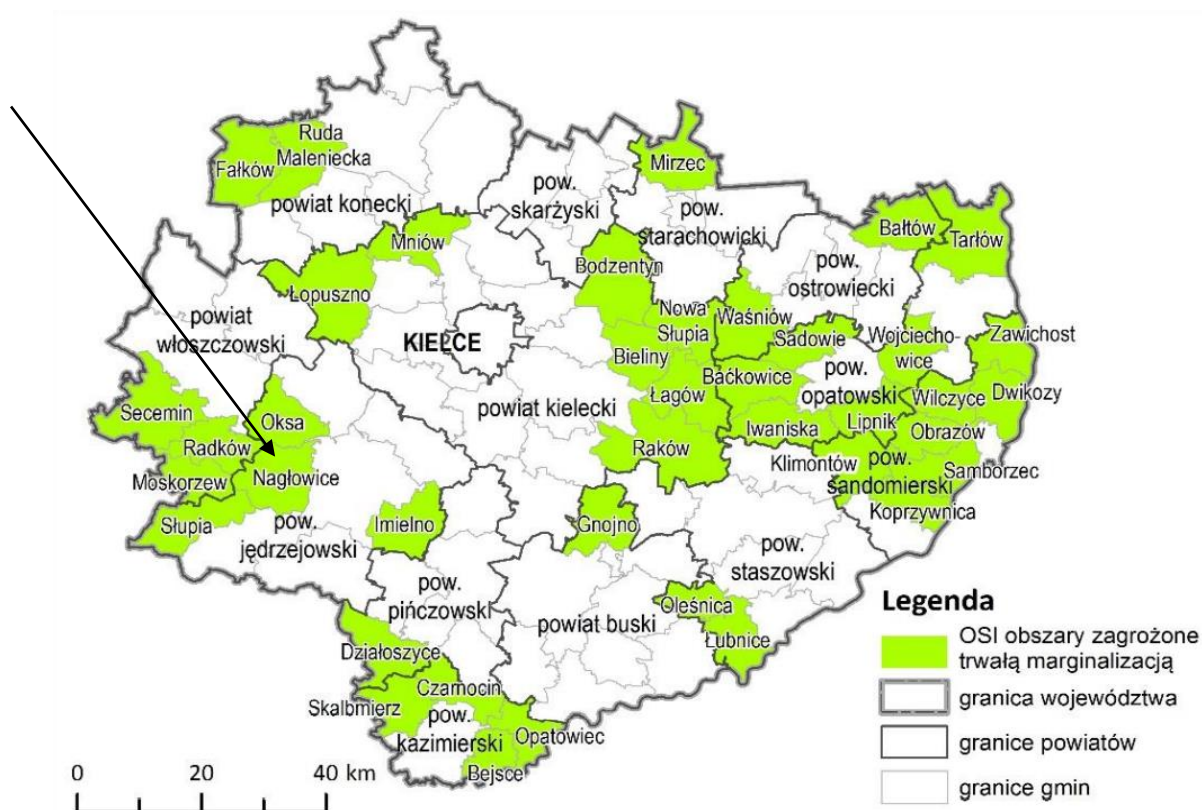
- dywersyfikacja źródeł dochodu mieszkańców, w tym rolników;
- rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji;
- rozwój edukacji kulturalnej i turystycznej opartej na bazie dziedzictwa kulturowego regionu;
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w tym rozwój sieci telekomunikacyjnych;
- rozwój systemów transportu publicznego zapobiegających wykluczeniu transportowemu;
- likwidacja kolizyjnych skrzyżowań kolejowo -drogowych i budowa ścieżek rowerowych;
- tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych;
- budowa i rozwój partnerstw lokalnych.

Wskazane rekomendacje dla realizacji polityki przestrzennej Gminy Nagłowice realizowane będą m.in. poprzez zadania oraz projekty strategiczne wskazane w niniejszym dokumencie *Strategii Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030*.

VI. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań

W „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+” Gmina Nagłowice została włączona do **obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją**.

Mapa 14. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją



Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ s. 60.

Co oznacza, iż na obszarze tym zachodzi szybka depopulacja, niemniej charakteryzuje się on korzystniejszym niż województwo wskaźnikiem obciążenia demograficznego. OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją cechują się szczególnie trudną sytuacją społeczną:

- niemal co 10 jego mieszkańców korzysta z pomocy społecznej,
- OSI cechuje też wysoki poziom bezrobocia,
- niekorzystne są także warunki mieszkaniowe – blisko 30% mieszkań pozbawionych jest łazienek.

Obszar ten ma głównie rolniczy, co implikuje niski poziom przedsiębiorczości.

VII. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań

Obszary strategicznej interwencji (OSI) to obszary, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze, mogą powodować sytuację kryzysową bądź też odwrotnie – posiadać potencjał rozwojowy. Obszary te wymagają podjęcia określonych działań mających na celu zniwelowanie występującego problemu bądź też wykorzystanie zidentyfikowanego potencjału. Wyznaczenie OSI na poziomie lokalnym jest fakultatywne. W Gminie Nagłowice za obszar strategicznej interwencji uznaje się obszar rewitalizacji zgodnie z uchwałą nr XXXI/167/2016 Rady Gminy Nagłowice z dnia 29 grudnia 2016r. w sprawie uchwalenia „Programu Rewitalizacji Gminy Nagłowice na lata 2016-2023”.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Zgodnie z wyżej przytoczonymi zapisami na terenie Gminy Nagłowice wyznaczone zostały **trzy podobszary rewitalizacji- sołectwa: Nagłowice, Deszno i Warzyn Pierwszy**.

Dla wyznaczenia zasięgu podobszarów rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami:

1. na podobszarach tych zidentyfikowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej (bezrobocie, przestępczość, niekorzystna sytuacja demograficzna, duża liczba osób korzystających z pomocy GOPS) oraz gospodarczej, przestrzenno -funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.
2. obszary te jednocześnie mają istotne znaczenie dla rozwoju gminy,
3. wybór podobszarów uzyskał całkowitą akceptację zarówno władz lokalnych jak i akceptację społeczną.

Wyznaczone podobszary rewitalizacji zajmują powierzchnię 2065 ha co stanowi 17,53% powierzchni gminy i zamieszkiwany jest przez 1515 osób (tj. 29,95% mieszkańców gminy). Zasięg przestrzenny podobszarów przedstawiono poniżej:

Dla wyznaczenia zasięgu podobszarów rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami:

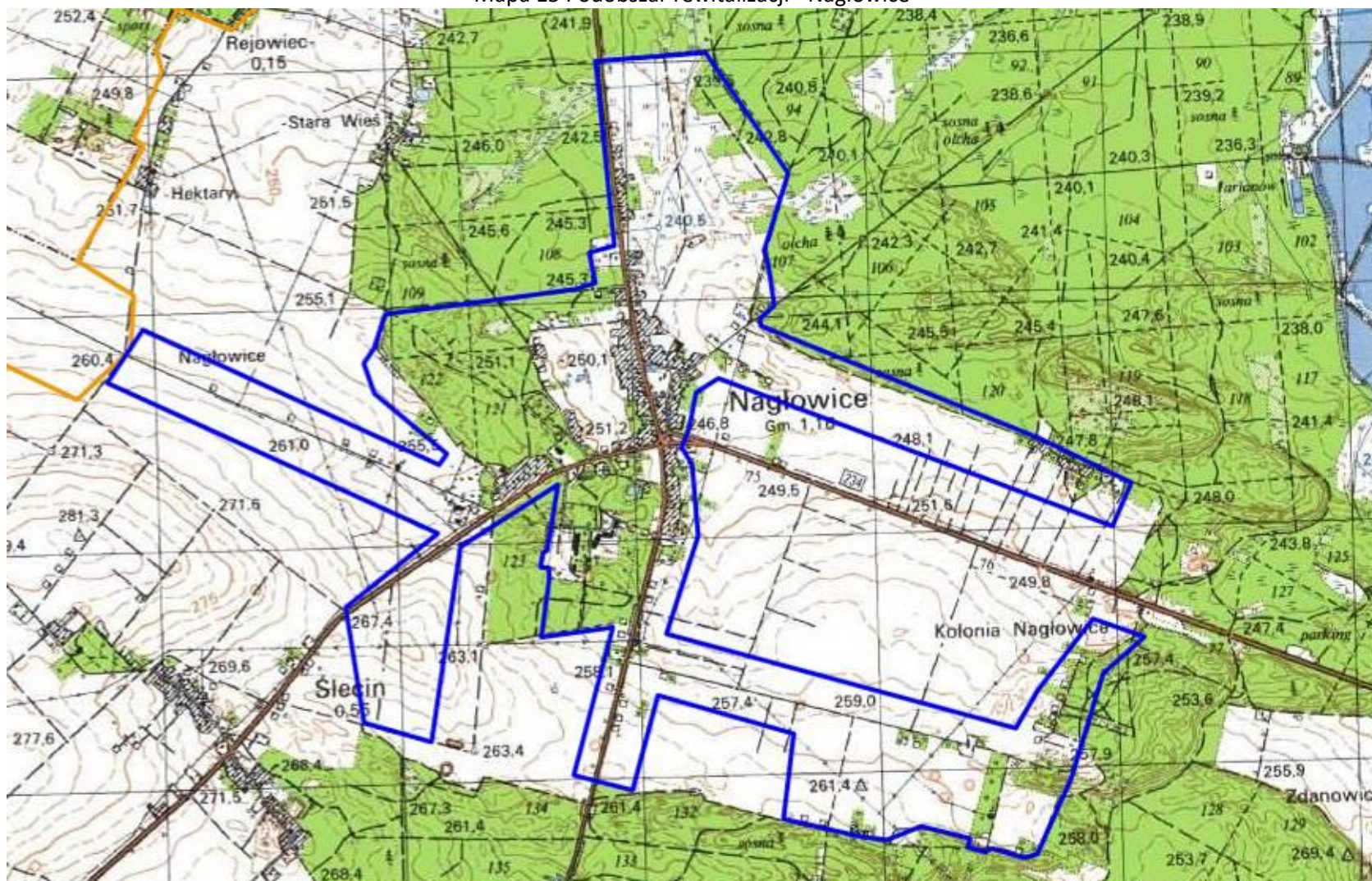
1. na podobszarach tych zidentyfikowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno -funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej,
2. obszary te jednocześnie mają istotne strategiczne znaczenie dla rozwoju gminy,
3. wybór podobszarów uzyskał całkowitą akceptację zarówno władz gminy jak i akceptację społeczną.

Nagłowice są najliczniejszym sołectwem w gminie. Sołectwo zamieszkuje 15,6% ogółu mieszkańców gminy. Rewitalizacją zostaną objęte całe sołectwo poza ul. Jędrzejowską i Rzemieślniczą. Obszar objęty rewitalizacją to 522 ha zamieszkałe przez 733 osoby.

Deszno to trzecia miejscowość w gminie pod względem liczby mieszkańców. Obszar rewitalizacji będzie obejmował całe sołectwo. Obszar objęty rewitalizacją to 1151 ha zamieszkałe przez 515 osób.

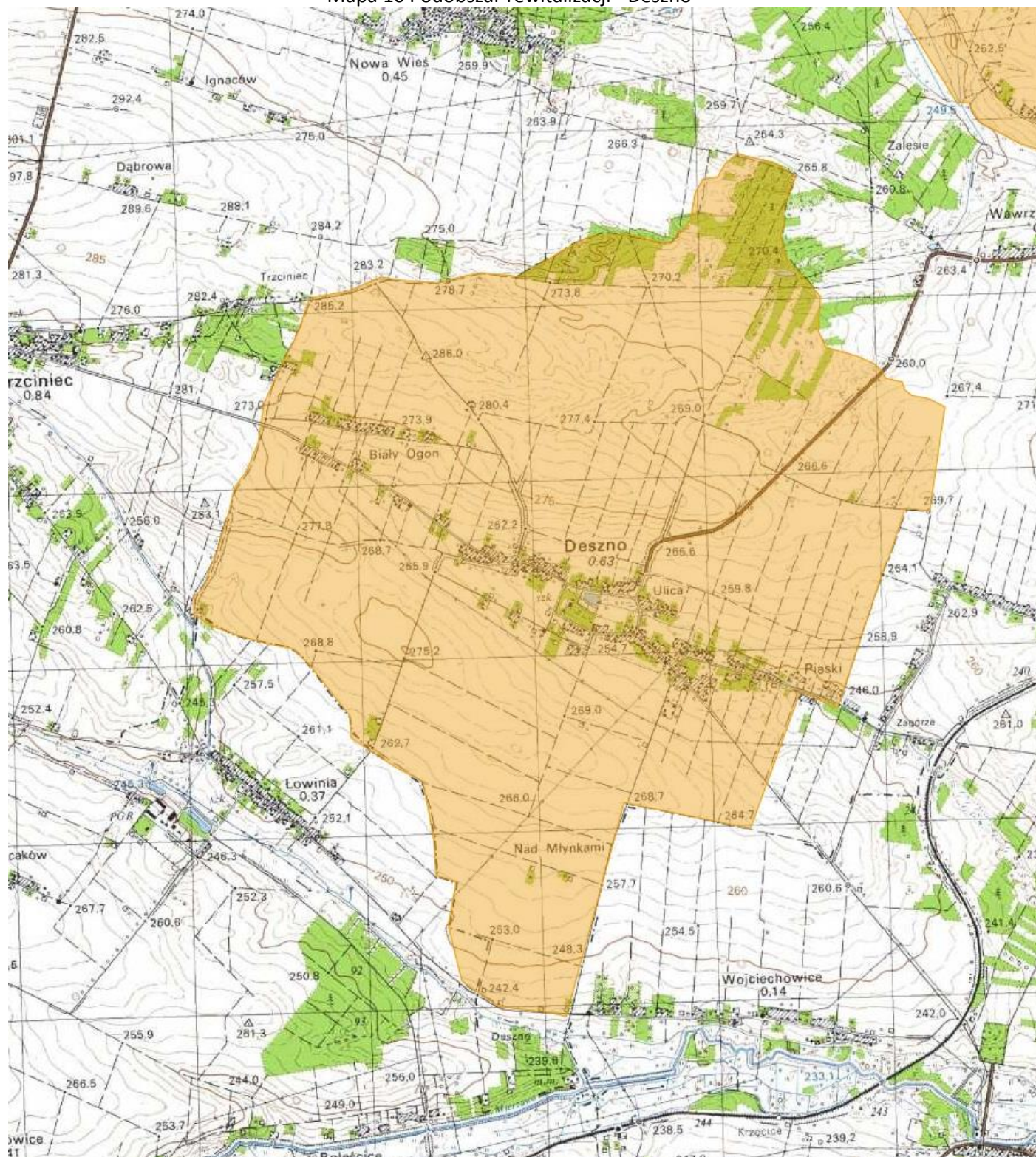
Warzyn Pierwszy liczy 267 mieszkańców. Rewitalizacją zostaną objęte całe sołectwo o powierzchni 477 ha.

Mapa 15 Podobszar rewitalizacji - Nagłowice



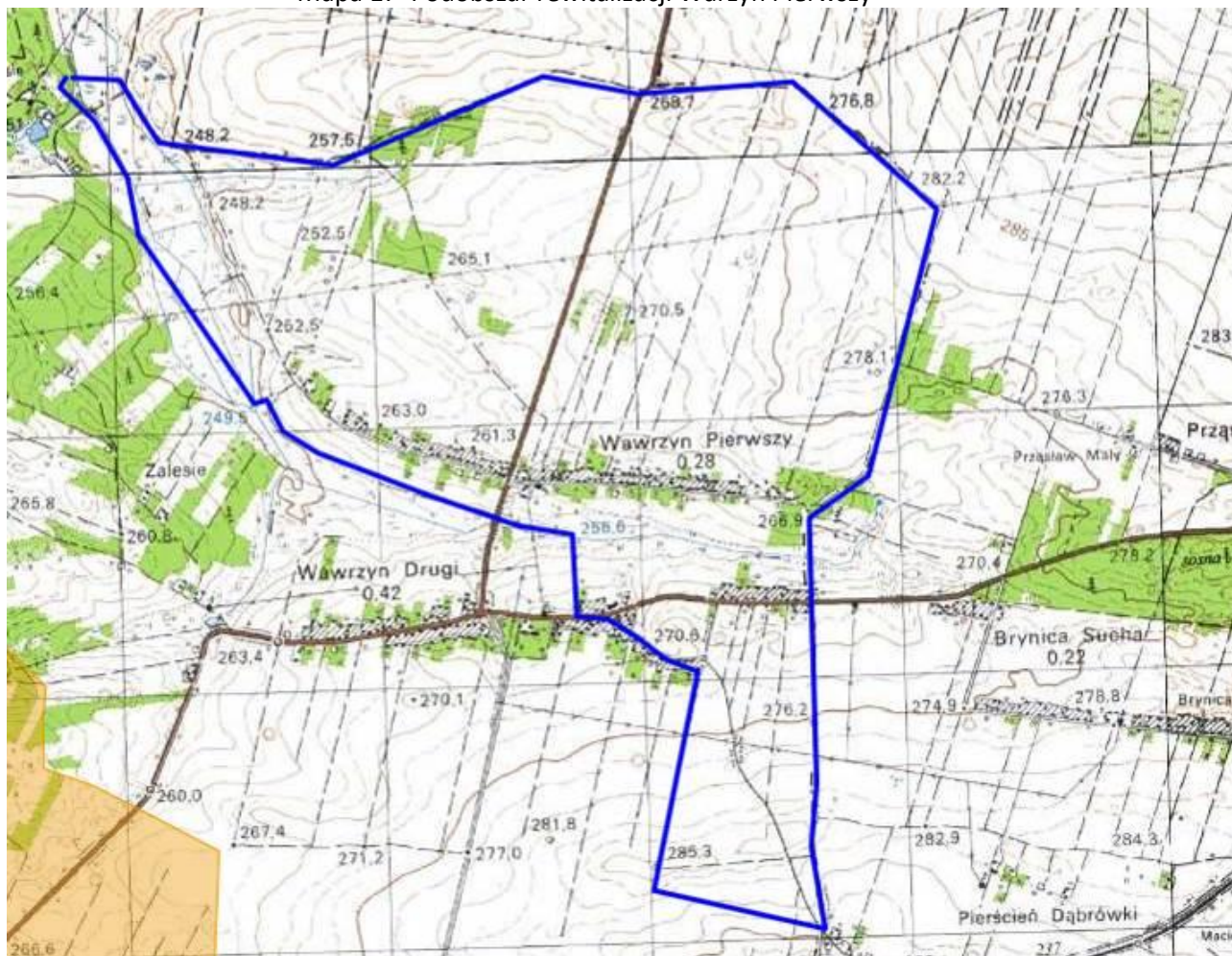
Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Mapa 16 Podobszar rewitalizacji - Deszno



Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Mapa 17 Podobszar rewitalizacji Warzyn Pierwszy



Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów. Wizja wyprowadzenia ze stanu kryzysowego będzie realizowana poprzez wdrożenie 6 celów szczegółowych:

1. Rozwój kapitału społecznego oraz zapobieganie i redukcja negatywnych zjawisk społecznych w podobszarach rewitalizacji.
2. Zwiększenie rozwoju gospodarczego oraz wzrost przedsiębiorczości.
3. Odnowienie zdegradowanych terenów na podobszarach rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji rekreacyjnych, turystycznych, edukacyjnych.

4. Poprawa dostępu do usług publicznych oraz polepszenie ich jakości (edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych).
5. Ochrona środowiska naturalnego oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na podobszarach rewitalizacji.
6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa na podobszarach rewitalizacji.

Podobszar rewitalizacji nr 1 – sołectwo Nagłowice

Kluczowe przedsięwzięcia do powodzenia procesu rewitalizacji

- ZAWSZE MŁODZI - aktywizacja i integracja osób w wieku 60+
- Aktywizacja i integracja społeczna osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Organizacja zajęć dodatkowych wyrównawczych i rozwijających dla dzieci i młodzieży w wieku szkolny
- Poprawa poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację dróg na podobszarze rewitalizacji
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez modernizację zabytkowego parku M. Reja
- Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług edukacyjnych na podobszarze rewitalizacji.

Podobszar rewitalizacji nr 2 – sołectwo Deszno

Kluczowe przedsięwzięcia do powodzenia procesu rewitalizacji

- ZAWSZE MŁODZI - aktywizacja i integracja osób w wieku 60+
- Aktywizacja i integracja społeczna osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Poprawa infrastruktury drogowej na podobszarze rewitalizacji
- Zwiększenie dostępu do usług medycznych i profilaktyka zdrowotna poprzez wdrażanie programów profilaktycznych oraz zakup sprzętu medycznego
- Modernizacja i termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Desznie

Podobszar rewitalizacji nr 3 – sołectwo Warzyn Pierwszy

Kluczowe przedsięwzięcia do powodzenia procesu rewitalizacji

- ZAWSZE MŁODZI - aktywizacja i integracja osób w wieku 60+
- Aktywizacja i integracja społeczna osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Organizacja zajęć dodatkowych wyrównawczych i rozwijających dla dzieci i młodzieży w wieku szkolny
- Zakup pomocy dydaktycznych dla nauczycieli i uczniów w tym wyposażenie sal matematycznych, przyrodniczych, komputerowych.
- Modernizacja i termomodernizacja budynku szkoły

VIII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia rozwoju jest dokumentem zawierającym podstawowe wytyczne dotyczące kierunków rozwoju gminy ujęte w cele strategiczne i planowane zadania. Zarządzanie realizacją *Strategii* odbywa się – najpierw - na poziomie celów strategicznych oraz operacyjnych, a następnie kierunków działań służących realizacji tych celów. Na każdym z tych poziomów ustalono układ instytucjonalny, podmioty zaangażowane w zarządzanie oraz funkcje i zasady pracy poszczególnych zespołów. Zarządzanie *Strategią rozwoju* będzie przebiegać zgodnie ze schematem podzielonym na etapy planowania, realizacji, monitorowania i ewaluacji. Zatem schemat zarządzania strategicznego przedstawia się następująco:

Poziomy realizacji Strategii	Poziomy instytucjonalnego zarządzania	Etapy
- cele strategiczne, - cele operacyjne, - kierunki działań - projekty	- Wójt Gminy, - Komitet zarządzający wdrażaniem Strategii - Koordynator Strategii - koordynatorzy projektów	- planowanie, - realizacja, - monitorowanie, - ewaluacja

Źródło: opracowanie własne

System wdrażania i monitorowania Strategii

Cele strategiczne będą realizowane poprzez cele operacyjne, które definiuje się jako zbiór projektów, których realizacja zmierza do osiągnięcia określonego celu strategicznego. Wdrażanie Strategii będzie zatem odbywać się operacyjnie poprzez zarządzanie projektami.

Po przeprowadzonej ogólnej weryfikacji wykonalności projektu pod kątem prawnym, organizacyjnym, środowiskowym i finansowym Koordynator wdrażania Strategii, przedstawia go Wójtowi do akceptacji. Zarekomendowany projekt, Wójt konsultuje ze Skarbnikiem i Radą Gminy oraz dokonuje ostatecznego zatwierdzenia lub go odrzuca.

Zbiór takich projektów jest podstawą do konstruowania planów inwestycyjnych, które zostaną bezpośrednio przełożone na roczny budżet gminy oraz wieloletnie planowanie wydatków.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Metodyka zarządzania projektami realizowanymi przez Urząd Gminy Nagłowice oraz przez jednostki organizacyjne, będzie podstawą systemu zarządzania strategicznego w oparciu o zapisy *Strategii rozwoju*.

Wdrażanie Strategii

Właściwy proces wdrażania *Strategii* wymaga wspólnych wysiłków pracowników Urzędu Gminy oraz społeczności lokalnej. Konieczne jest również rejestrowanie, analiza i aktualizacja kluczowych uwarunkowań rozwoju, które zapewni możliwość elastycznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Mogą one bowiem spowodować konieczność modyfikacji celów przyjętych w *Strategii* oraz wymuszać zmianę sposobów ich realizacji. Dlatego ważne jest, aby podejmować następujące działania:

- w corocznym *Raporcie o stanie gminy* należy uwzględnić jakie przedsięwzięcia przyczyniające się do realizacji poszczególnych celów *Strategii* - zostały zrealizowane w poprzednim roku oraz jakie są w trakcie realizacji,
- jeśli nie zajdą szczególne okoliczności wymagające wcześniejszej aktualizacji, *Strategia* powinna być zaktualizowana przynajmniej raz w okresie jej obowiązywania,
- w kolejnych latach sprawozdania z realizacji działań zawartych w *Strategii* przedstawiane będą na sesji (podczas, których prezentowany jest Raport o stanie gminy),
- szczegółowe projekty realizujące cele ujęte w *Strategii*, powinny być przygotowywane od marca do września każdego roku na podstawie sugestii kierowników jednostek oraz decyzji Wójta i Rady Gminy,
- osobą odpowiedzialną za zebranie, opracowanie i przedstawienie informacji na sesji Rady każdego roku będzie powołany przez Wójta Koordynator *Strategii*,
- Rada Gminy będzie oceniać skuteczność wdrażania *Strategii* raz w roku podczas sesji na której prezentowany będzie *Raport o stanie gminy*.

Szczegółowy plan monitorowania i ewaluacji zapisów *Strategii* przedstawia się następująco:

Miesiąc	Zadanie	Odpowiedzialność
II	Aktualizacja Raportu o stanie gminy	Sekretarz
VI	Informacja na sesji Rady o stanie realizacji Strategii	Koordynator Strategii
III-VIII	Przygotowanie aktualizacji Strategii (o ile będzie)	Sekretarz

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

	taka potrzeba)	i Koordynator Strategii
IX	Uchwała Rady w sprawie ewentualnej aktualizacji Strategii	Rada Gminy
IX-X	Składanie wniosków do projektu budżetu na kolejny rok	Sołtysi, Radni, Kierownicy jednostek, Skarbnik, mieszkańcy
XI	Przekazanie projektu uchwały budżetowej do Regionalnej Izby Obrachunkowej i Rady Gminy	Wójt, Skarbnik
XII	Uchwała Rady Gminy w sprawie budżetu	Wójt, Skarbnik, Rada Gminy

Monitorowanie *Strategii*

Przeprowadzenie procesu monitorowania *Strategii* odbywać się będzie na bieżąco, w cyklach corocznych, a do jego realizacji powinna zostać wyznaczona osoba lub osoby reprezentujące władze samorządowe. Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat działań / projektów realizowanych w gminie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania *Strategii* oraz wskazanie konkretnych działań naprawczych.

Efektem procesu monitorowania *Strategii* powinna być coroczna ewaluacja efektów, obejmująca w szczególności zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Zaleca się coroczną ewaluację wyników wdrażania *Strategii* - na podstawie uzyskanych wskaźników z realizacji zadań i projektów, które w danym roku są w trakcie realizacji lub zostały zakończone.

W procesie realizacji *Strategii* ważna jest jej kontrola oraz ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian w środowisku przyrodniczym. Zadanie to, mające charakter stały, nazywa się monitoringiem strategii. Pomiar i kontrola działań strategicznych w gminie powinny odpowiadać na dwa zasadnicze pytania:

- Czy *Strategia* jest faktycznie realizowana?
- Czy *Strategia* przynosi zamierzone efekty?

Monitoring wdrażania *Strategii* musi zatem dotyczyć:

- oceny procesu realizacji strategii tj. jej celów, programów i zadań,
- oceny osiągniętych efektów rozwoju społeczno - gospodarczego oraz stanu środowiska.

Taki monitoring realizacji zapisów Strategii ma zatem dwie funkcje: sprawdzającą i korygującą.

Monitoring *Strategii* umożliwi więc:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiąganie zamierzonych celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach wdrażania poszczególnych projektów realizujących cele strategiczne.

Działania mające na celu monitorowanie *Strategii* rozwoju opierają się na założeniu, iż uchwalenie planów rozwojowych stanowi etap inicjujący właściwe poczynania strategiczne w aspekcie rozwoju gminy, nie zaś koniec prac. Decydując się na budowę Strategii władze gminy opowiedziały się za nowym typem zarządzania bazującego na świadomej i perspektywicznej polityce strategicznej. Z tą myślą organizowany nadzór nad realizacją Strategii, zakładać powinien trzy kierunki działania:

1. aktualizowanie danych zebranych na etapie diagnozy.

W celu bardziej optymalnego wykorzystania zestawień diagnostycznych należy aktualizować istniejące dane. Jest to jeden z zasadniczych etapów monitoringu Strategii, umożliwiający obserwację dynamiki zmian zachodzących w wybranych dziedzinach życia oraz dostrzeganie kształtujących się potrzeb mieszkańców.

Proponowana częstotliwość wspomnianych prac:

Aktualizowanie ilościowych danych statystycznych dla profilu społecznego oraz gospodarczego – raz w połowie realizacji Strategii, oraz w miarę pojawiania się aktualnych danych za minione okresy, uzupełnianie informacji jakościowych dla profilu środowiskowego w miarę zachodzących zmian i potrzeb, monitorowanie opinii i nastrojów społecznych – lub jeśli zachodzi taka potrzeba np. przed podejmowaniem strategicznych dla gminy decyzji, w celu rozpoznania stanowiska społeczności lokalnej.

2. nadzór nad realizacją kolejnych celów rozwoju i oceną efektu działań strategicznych

Nadzór nad realizacją kolejnych celów rozwoju powinien być gwarantem wdrażania planów rozwoju ustalonych w *Strategii*. W czasie realizacji założeń strategicznych należy zwrócić uwagę, aby sformułowana wizja oraz cele szczegółowe miały swe odzwierciedlenie w planowanych konkretnych zadaniach i ich efektywnym wdrażaniu.

3. nadzór nad zasadnością utrzymania lub zmiany wyznaczonych celów rozwojowych

Kolejny etap monitoringu stanowi nadzór nad zasadnością modyfikacji wyznaczonych celów i działań strategicznych. Decyzja o ewentualnej modyfikacji celów rozwojowych zależy w dużej mierze od tzw. luki efektywności, czyli różnicy między wyznaczonymi celami i zadaniami a wynikami wdrażania zamierzonych celów. Jeśli pojawia się rozbieżność między planami a realizacją wówczas można, a niekiedy wręcz należy skorygować priorytety rozwojowe. Dla każdego przedsięwzięcia wyznaczone zostaną wskaźniki realizacji (zob. rozdział III), które posłużą do oceny stanu wdrażania działań strategicznych. Wskaźniki te będą wykorzystane przy opracowaniu sprawozdań z realizacji rocznych planów. Nie osiągnięcie założonych parametrów jakościowych i ilościowych (pożądanych zmian i ich wielkości) będzie podstawą do wprowadzenia działań korygujących.

Stopień realizacji przedsięwzięć - mierzony wskaźnikami wskazany w rozdziale III - może wpływać na modyfikację przyjmowanych w następnych latach działań i celów.

Wskaźniki realizacji *Strategii*

Dla każdego z celów strategicznych określono zestaw wskaźników, za pomocą których możliwe będzie monitorowanie postępu w jego osiąganiu, a także ocena stopnia satysfakcji władz samorządowych z poziomu i szybkości obserwowanych zmian. Wskaźniki przedstawiono w rozdziale III.

Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Istotnym elementem procesu zarządzania strategicznego jest ocena wdrażania *Strategii*, w tym analiza osiągniętych zamierzeń i rezultatów oraz ich wpływu na sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Nagłowice. W procesie ewaluacji kluczowy jest komentarz i pogłębiona refleksja na temat skuteczności podjętych działań z perspektywy czasu oraz możliwych sugestii i praktyk na przyszłość.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona:

- w połowie okresu realizacji strategii (mid-term) - jej przedmiotem będzie ocena dotychczas podjętych działań na rzecz osiągania celów strategii;
- na zakończenie okresu obowiązywania strategii (ex-post) - jej przedmiotem będzie ocena długoterminowych efektów wdrażania strategii terytorialnej oraz rekomendacje dla kolejnej edycji dokumentu strategicznego gminy.

Przedmiotem ewaluacji będzie przede wszystkim stopień osiągnięcia celów strategicznych, skuteczność osiągania rezultatów bezpośrednich, wpływ na środowisko społeczno-gospodarcze oraz

głębokości zmian (trwałości). W systemie oceny uwzględnia się stosowanie poniższych kryteriów oceny:

Skuteczność - kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele dokumentu opracowane na etapie planowania,

Efektywność - kryterium, które pozwala ocenić stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów, czyli określić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów,

Użyteczność - kryterium, które pozwala ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie *Strategii* odpowiada zdiagnozowanym potrzebom mieszkańców,

Trafność - kryterium, które pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele określone w *Strategii* odpowiadają potrzebom wskazanym w odniesieniu do obszaru Gminy Nagłowice,

Trwałość - kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem *Strategii* będą nadal widoczne po zakończeniu jej realizacji.

Za ewaluację *Strategii* odpowiada Koordynator *Strategii*, a jej wyniki są poddawane omówieniu, m.in. z Komitetem zarządzającym wdrażaniem *Strategii*, w celu uzyskania uwag i rekomendacji.

IX. Ramy finansowe i źródła finansowania

Cele strategiczne i operacyjne, opracowane w ramach niniejszej Strategii, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane z dochodów własnych samorządu oraz ze środków zewnętrznych. Wśród tych ostatnich wyróżnić możemy środki m.in.:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027,
- Wspólna Polityka Rolna (WPR 2021-2027),
- Krajowego Planu Odbudowy (KPO),
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Rządowego Funduszu Inicjatyw Lokalnych,
- Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji,
- Wojewody Świętokrzyskiego,
- Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,
- Starosty jędrzejowskiego,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- pożyczki i kredyty bankowe.

W rozdziale III przy poszczególnych kierunkach działań przypisano także możliwe źródła finansowania poszczególnych projektów. Jednocześnie nowy okres programowania środków unijnych stwarza możliwość pozyskania przez Gminę Nagłowice dotacji na działania służące stricte realizacji celów zawartych w przedmiotowym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tej możliwości w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz Gminy i jej aktywności w pozyskiwaniu nowych środków zewnętrznych.

Poniżej prezentuje krótki opis poszczególnych programów mogących stanowić źródło finansowania projektów opisanych w Strategii:

Instrumenty wynikające z polityk rozwojowych Unii Europejskiej

Gmina Nagłowice będzie mogła korzystać z instrumentów przygotowywanych na nową perspektywę finansową 2021-2027, a w przypadku PROW z dodatkowej puli wynikającej z wydłużenia horyzontu realizacji tego programu.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet z UE to z ponad 25 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet UE to ok 7,9 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet z UE dla FERC to ok. 2 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

jako jedyny program ponadregionalny, realizowany będzie w Polsce po raz trzeci. Zakres wsparcia obejmuje wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii, adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody, zrównoważoną mobilność miejską, gospodarkę o obiegu zamkniętym, zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej), miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne, wsparcie podmiotów świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe. Wkład UE do programu to 2,5 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego

Na poziomie regionalnym środki polityki spójności będą dostępne w ramach kontynuacji dotychczasowych Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Świętokrzyskiego. Zaangażowanie środków UE w ten program wyniesie 1,403 mld euro, z czego 829 mln euro ze środków EFRR, a 277 mln euro ze środków EFS+.

Programy dedykowane obszarom wiejskim

W związku z decyzją o ustanowieniu okresu przejściowego dla obecnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich do wykorzystania do końca 2022 pozostają środki w wysokości ok. 4,5 mld euro. Natomiast na nową perspektywę finansową przygotowywany jest Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, który zgodnie z założeniami Wspólnej Polityki Rolnej będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju sektora rolno-spożywczego (w szczególności w sektorze owoców i warzyw) oraz działaniom związanym z oddziaływaniem rolnictwa na klimat i środowisko. Proponowane środki dla Polski w ramach WPR na lata 2021-2027 to 30,6 mld euro.

Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przygotowywany na podstawie Europejskiego Planu Odbudowy

przeznaczony na zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w wybranych obszarach.

Inicjatywy zarządzane z poziomu europejskiego (np. **Erasmus+**, **LIFE**, **Cyfrowa Europa**, **Interreg**) lub dostępne na podstawie umów międzynarodowych (**Norweski Mechanizm Finansowy** oraz **Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**).

Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych

Poza środkami wsparcia UE Gmina Nagłowice będzie mogło ubiegać się o dofinansowanie działań w ramach dostępnych instrumentów krajowych. Do najważniejszych należą:

- **Rządowy Fundusz Polski Ład:** Program Inwestycji Strategicznych, mający na celu bezzwrotne dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce;
- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;
- **Program Rozwoju Elektromobilności,** w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,** w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce m.in.: na inwestycje ważne dla społeczności lokalnych;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, m.in.: w zakresie ochrony środowiska - realizowane przez NFOŚiGW, właściwy WFOŚiGW; w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także **Program Senior+, Program „Aktywni+” na lata 2021-2025;** w zakresie kultury, itd.

Wskazane powyżej źródła finansowania należy rozpatrywać jako katalog otwarty, który może ulec zmianom, z uwagi na aktualnie opracowywaną nową perspektywę finansowania 2021-2027, czas realizacji projektów nastąpi w latach 2022-2030. Tym samym należy zakładać, że w tym okresie pojawią się również inne programy dofinansowujące skierowane na rozwój inwestycji w samorządach. Identyfikacja i wybór potencjalnych źródeł, z których mogą być finansowane poszczególne przedsięwzięcia w ramach Strategii wymaga właściwej organizacji i koordynacji procesu pozyskiwania tych środków. W związku z powyższym zakłada się bieżące monitorowanie źródeł finansowania przez pracowników Urzędu Gminy, co daje gwarancje ciągłej aktualizacji i dostosowywania najlepszych źródeł finansowych do realizacji zamierzonych inwestycji.

X. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030 nie jest jedynym opracowaniem, które dotyczy planowania strategicznego w gminie Nagłowice. Samorząd posiada kilka innych dokumentów dotyczących różnych sfer rozwoju określających sposoby, które mają sprzyjać ich osiągnięciu. Ważnym elementem jest umiejętne współgranie tych opracowań ze sobą. Wzajemna komplementarność Strategii Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030 z innymi dokumentami strategicznymi zarówno lokalnymi jak i ponadlokalnymi, krajowymi ma podnieść efektywność podejmowanych w jego ramach działań, a dodatkowo podnosi znacznie jego ogólną wartość oraz prawdopodobieństwo realizacji. *Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030* jest powiązana z niżej wymienionymi dokumentami:

- Program Rewitalizacji Gminy Nagłowice na lata 2016-2023,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ ,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS),
- Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły,
- Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju,

Program Rewitalizacji Gminy Nagłowice na lata 2016-2023

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXV/143/2016 z dnia 28 lipca 2016r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Nagłowice na lata 2016-2023. Cele oraz kierunki działań nakreślone w Strategii Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030 wpisują się w wizję określoną w PR „*Po zakończeniu rewitalizacji w 2023 r. wyznaczone podobszary rewitalizacji, będą miejscami ożywionym zarówno społecznie jak i gospodarczo. Na obszarach tych zostaną złagodzone lub zlikwidowane obecnie występujące problemy społeczne, zwłaszcza dotyczące osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Mieszkańcy będą mogli się cieszyć rozwiązaniami odpowiadającymi ich potrzebom i oczekiwaniom, m. in. dzięki dobrze rozwiniętej przestrzeni publicznej i łatwemu dostępowi do usług o charakterze społecznym, kulturalnym, zdrowotnym i rekreacyjnym. Podobszary rewitalizacji są atrakcyjnym miejscem pod względem zamieszkania i inwestowania* „ oraz w cele określone w Programie Rewitalizacji, tj.:

1. Rozwój kapitału społecznego oraz zapobieganie i redukcja negatywnych zjawisk społecznych w podobszarach rewitalizacji.
2. Zwiększenie rozwoju gospodarczego oraz wzrost przedsiębiorczości.

3. Odnowienie zdegradowanych terenów na podobszarach rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji rekreacyjnych, turystycznych, edukacyjnych.
4. Poprawa dostępu do usług publicznych oraz polepszenie ich jakości (edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych).
5. Ochrona środowiska naturalnego oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na podobszarach rewitalizacji.
6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa na podobszarach rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Dokument przyjęty uchwałą nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. Zgodność przedstawiono w rozdziale V. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. Działania ujęte w *Strategii Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030* wpisują się w cele ujęte w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (DZ. U. 2021 r. poz. 1615). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski. Przeciwdziałanie skutkom susz zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Pierwszym etapem rozwoju suszy jest susza atmosferyczna. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód).

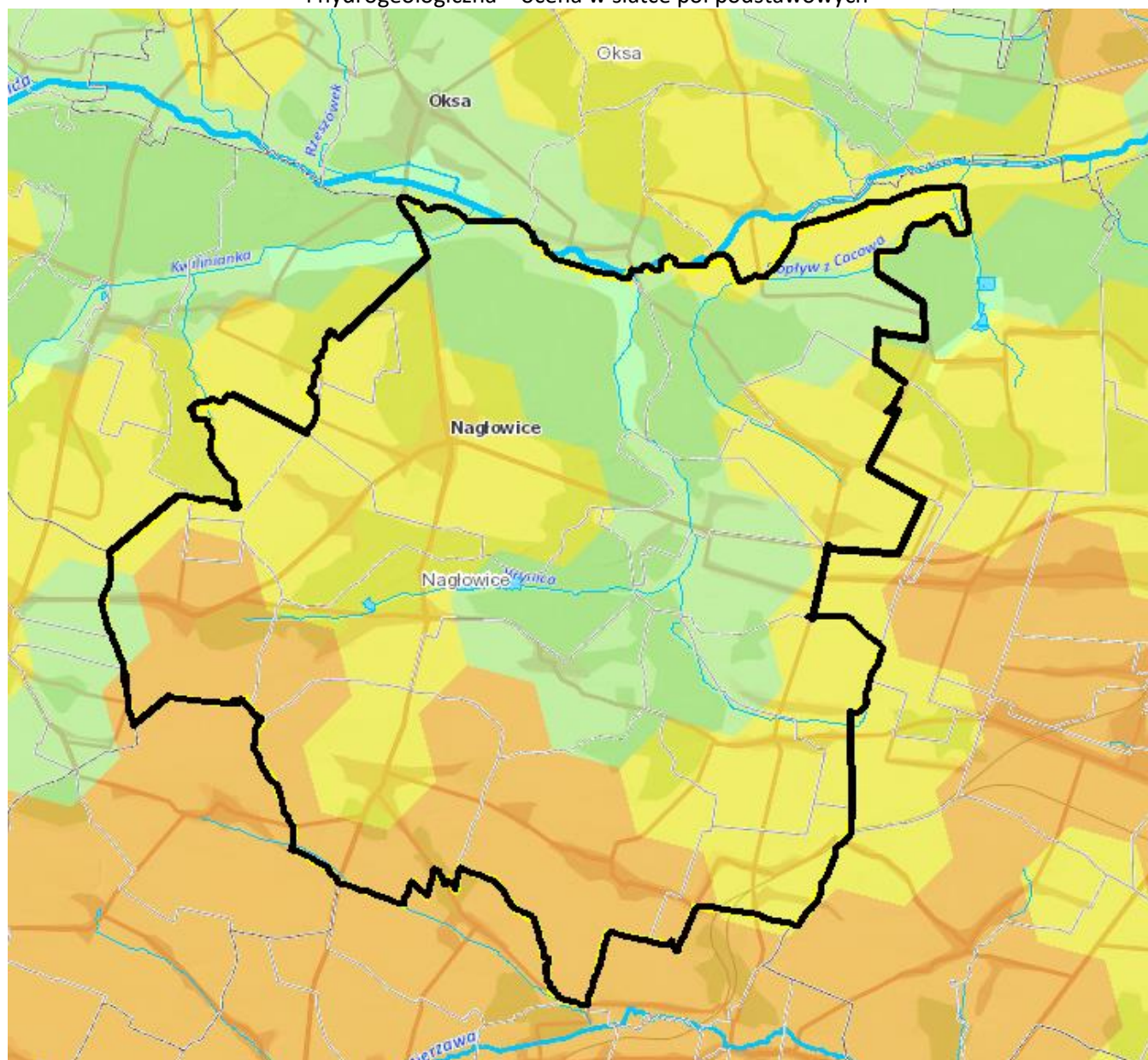
Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie. Jest to szczególnie poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci produktów rolnych (spadek produkcji przełoży się na wzrost cen).

Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio wskazanych a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować np. na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu gospodarczo – społecznego państwa.

Przedstawione w PPSS informacje wskazują, iż na terenie gminy Nagłowice występują obszary charakteryzujące się silnym i ekstremalnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej jak również słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpieniem suszy rolniczej, umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej i słabym i umiarkowanym wystąpienia suszy hydrogeologicznej. Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy Nagłowice występują obszary słabego, umiarkowanego oraz silnego zagrożenia suszą.

Mapa 18 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych



Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPPSS

Legenda: klasy łącznego zagrożenia suszą: słabe zagrożenia suszą umiarkowane zagrożenia suszą silne zagrożenia suszą ekstremalne zagrożenia suszą
— granice gminy

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030 zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Wskazuje na to cel strategiczny 5 Zielona Gmina Nagłowice. W ramach ww. celu strategicznego przewidziano szereg działań związanych z ochroną środowiska naturalnego, podnoszeniem

świadości ekologicznej mieszkańców, rozwojem infrastruktury komunalnej, likwidowaniem zbiorników bezodpływowych na rzecz sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków. W tym zakresie Strategia Gminy Nagłowice do roku 2030 jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy. Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy – Prawo wodne PPSS obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy

Główny cel dokumentu czyli przeciwdziałanie skutkom suszy doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- 1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

Jednym z elementów Planu jest katalog działań, w którym znajdują się konkretne, mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby ograniczyć skutki suszy. Poprzez wskazany katalog działań realizowany jest cel główny dokumentu. Wśród rekomendowanych działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy znajdują się:

- działania służące zwiększeniu retencji oraz wspierające przeciwdziałanie skutkom suszy,
- działania związane ze zwiększeniem retencji korytowej w zlewniach na obszarach wiejskich.

Przedstawione w dokumencie działania, po ich wdrożeniu przyczynią się do minimalizowania skutków suszy. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także działania edukacyjne. Wśród działań związanych ze zwiększeniem retencji wskazano działania mające ograniczyć spływ powierzchniowy i zatrzymanie wody w przyrodzie, w glebie – w miejscu, gdzie spadł opad. Ponadto proponuje się m.in. przebudowę urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniającej na nawadniająco – odwadniające, zachowanie mokradł, czy budowę zbiorników wodnych – zarówno zlokalizowanych na ciekach, jak i przykorytowych. Poza działaniami zwiększającymi ilość wody w przyrodzie, wskazano działania formalne, które umożliwią działanie, w trakcie wystąpienia zjawiska suszy, mające na celu łagodzenie jej skutków. Wśród nich należy wymienić m.in. czasowe ograniczenie korzystania z wód.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest zgodny z celami środowiskowymi, w zakresie dobrego stanu wód, o których jest mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Przeciwdziałanie skutkom suszy wpisuje się bezpośrednio w cel strategiczny nr 5 **Zielona Gmina Nagłowice** ujęty w Strategii oraz obszary operacyjne: nr 7: „**Gospodarka wodno-ściekowa**”, nr 8: „**Zielona energia oraz efektywność energetyczna**”, nr 10 „**Gospodarka odpadami**” - i działania zaplanowane w tych obszarach.

Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły

Obszar gminy Nagłowice położony jest w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Górnej -Zachodniej Wisły, a najważniejszymi ciekami znajdującymi się w granicach gminy są: Brynica, Dopływ z Warzyna.

Na obszarze dorzecza Wisły wyznaczonych jest obecnie:

- 2660 jednolitych części wód rzecznych,
- 5 jednolitych części wód przejściowych,
- 6 jednolitych części wód przybrzeżnych,
- 484 jednolite części wód jeziornych,
- 94 jednolite części wód podziemnych.

Na obszarze dorzecza Wisły ustanowiono również obszary chronione, które w szczególny sposób są traktowane

w planie gospodarowania wodami – pełen wykaz obszarów chronionych obejmuje⁴:

- jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- jednolite części wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,
- obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;

Obszar gminy Nagłowice znajduje się w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

⁴ Zgodnie z art. 16 ust. 32 ustawy z 20 lipca 2017r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz. 2233)

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
1.	RW20006216149	Brynica	NAT ⁵	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych
2.	RW2000621664	Ciek od Potoku Wielkiego	NAT	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • opracowanie warunków korzystania z wód zlewni.
3.	RW20006216154	Dopływ z Cacowa	NAT	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków Działania uzupełniające: • "Rewitalizacja starorzecza i torfianek w miejscowości Tyniec • "Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Biała Nida i jej dopływów - udrożnienie

⁵ naturalna jednolita część wód

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

							barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Biała Nida i Wierna Rzeka"
4.	RW2000621612	Kwilinka	NAT	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych
5.	RW2000721662	Łowinka	NAT	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • monitoring badawczy wód • opracowanie warunków korzystania z wód zlewni.
6.	RW2000921669	Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Sędziszów • objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody Działania uzupełniające: • opracowanie warunków korzystania z wód zlewni. • Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

							• "Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Mierzawa – udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Mierzawa • udrożnienie rzeki Mierzawy dla przywrócenia możliwości wędrówki, restytucji i ochrony ryb dwuśrodowiskowych
7.	RW2000921631	Nida od Strugi Dąbie do Hutki	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • budowa nowej oczyszczalni ścieków • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • "Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w miejscowości Oksa" • Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w od miejscowości Dzierążnia do miejscowości Bołdyn • Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Biała Nida i jej dopływów - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Biała Nida i Wierna Rzeka • Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w miejscowości Popowice • Rewitalizacja starorzecza i torfianek w miejscowości Tyniec • Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w miejscowości Mniszek • Rewitalizacja starorzecza rzeki Biała Nida w okolicach ujścia Jedlnicy (Rudki)

Źródło danych: baza danych aPGW

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

oraz Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 100 (PLGW2000100),

Tabela 18 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych występujących na obszarze Gmin Nagłowice

L.p.	KOD JCWPd	Nazwa JCWPd	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
1.	PLGW2000100	100	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: - ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych - opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia - coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
Źródło danych: baza danych aPGW						

Cztery z siedmiu jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się w granicach gminy oznacza się stanem ogólnym określonym jako dobry, trzy natomiast jako zły. Działania wskazane w aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWKŚ) dla JCWP dotyczą przede wszystkim budowy nowych zbiorników bezodpływowych oraz remontu istniejących, regularnego wywozu nieczystości płynnych oraz budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Na podstawie informacji zawartych w kartach informacyjnych o JCWPd 110 stwierdzono iż oznacza się ona stanem ogólnym dobrym.

Analizowany obszar znajduje się w zasięgu udokumentowanego obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 409 Niecka Miechowska (część SE).

Podstawowe parametry Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 409 Niecka Miechowska (część SE).

Parametr	GZWP nr 409
Powierzchnia [km ²]	1450,0
Typ zbiornika	szczelinowo-porowy
Stratygrafia	kreda górna
Moduł zasobów dyspozycyjnych [m ³ /d·km ²]	87,2
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /d]	126 440
Podatność na antropopresję	podatny

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030 jest zgodna z w/w dokumentem. Cele i działania ujęte w Strategii m.in. w cel strategiczny nr **5 Zielona Gmina Nagłowice** oraz obszary operacyjne:

- nr 7: „**Gospodarka wodno-ściekowa**”,
- nr 8: „**Zielona energia oraz efektywność energetyczna**”,
- nr 10 „**Gospodarka odpadami**” .

działania zaplanowane w tych obszarach przyczynią się do realizacji celu środowiskowego w gospodarowaniu wodami jakim jest ochrona, poprawa oraz przywracanie jednolitych części wód

do stanu możliwie jak najbardziej zbliżonego do naturalnego. Pod pojęciem celu środowiskowego rozumie się osiągnięcie i utrzymanie:

- co najmniej dobrego stanu wód powierzchniowych,
- co najmniej dobrego stanu wód podziemnych,
- norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których zostały utworzone obszary chronione,
- a także zapobieganie ich pogorszeniu, w szczególności w odniesieniu do ekosystemów wodnych i innych ekosystemów od wód zależnych.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju⁶

aPWŚK jest jednym z dokumentów planistycznych opracowywanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:

- niepogarszanie stanu części wód,
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych, (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030 jest zgodna z założeniami aPWŚK. Cele i działania ujęte w strategii m.in. Cel strategiczny 5 Zielona Gmina Nagłowice oraz z kierunkami rozwoju wskazanymi w obszarach operacyjnych nr 7: Gospodarka wodno-ściekowa oraz 8: Zielona energia oraz efektywność energetyczna.

Ryzyko powodziowe

⁶ Źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono że na terenie Gminy Nagłowice nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Zgodnie z *Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym* przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie przyjęcia *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły* (PZRP: DZ.U. z 2016r. poz. 1841) zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. *Prawo wodne* w granicach gminy Nagłowice nie wskazano konieczność realizacji żadnych zadań.

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Mapa 19 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Nagłowice



Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF

Legenda:  Zasięg MZP od rzek - 10% (raz na 10 lat)  Zasięg MZP od rzek - 1% (raz na 100 lat)  Zasięg MZP od rzek - 0,2% (raz na 500 lat)

Bibliografia

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, Warszawa 2019
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Kielce, 2021
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2014
- Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Nagłowice, maj 2022
- Europejski Zielony Ład, Komisja Europejska, Bruksela, 2019 r.

Spis tabel

Tabela 1 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Nagłowice w latach 2015-2020	7
Tabela 2. Analiza SWOT Gminy Nagłowice w sytuacji przestrzennej	10
Tabela 3 Struktura ludności na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020	11
Tabela 4 Ruch naturalny w gminie Nagłowice w latach 2015-2019	12
Tabela 5 Struktura ludności ogółem oraz w podziale na płeć w Gminie Nagłowice na podstawie danych GUS w roku 2016 i wg prognoz GUS w roku 2030.....	12
Tabela 6 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Nagłowice w latach 2016 i 2020	14
Tabela 7 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice	15
Tabela 8 Liczba uczniów i oddziałów wg stanu na dzień 05.09.2022r.	15
Tabela 9. Analiza SWOT Gminy Nagłowice w obszarze społecznym	17
Tabela 10 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice	19
Tabela 11 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Nagłowice w latach 2015-2020.....	20
Tabela 12 Stopa bezrobocia w latach 2015-2020 na terenie Gminy Nagłowice	20
Tabela 13 Zabytki znajdujące się na terenie Gminy Nagłowice wpisane do rejestru zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego	24
Tabela 14. Analiza SWOT Gminy Nagłowice - sytuacja gospodarcza.....	27
Tabela 15 Cele strategiczne i operacyjne.....	31
Tabela 16. Obszary operacyjne, kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia oraz źródła finansowania	40
Tabela 17 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych występujących na obszarze gmin Nagłowice,.....	99

Spis map

Mapa 1 Węzły koncentracji ruchu turystycznego i obszary ich potencjalnego oddziaływania w woj. Świętokrzyskim w 2020r.	26
Mapa 2 Regionalna trasa rowerowa nr 154.....	37
Mapa 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny	52
Mapa 4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią	53
Mapa 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – zasoby naturalne i ochrona środowiska	54
Mapa 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja	55
Mapa 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka	56
Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne	57
Mapa 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – planowane kluczowe działania	59
Mapa 10 Obszar realizacji inwestycji	64
Mapa 11 Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	65
Mapa 12 Kierunki rozwoju wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.....	66
Mapa 13 Zmiana nr 14 Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (rysunek poglądowy)	68
Mapa 14. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	71
Mapa 15 Podobszar rewitalizacji - Nagłowice	75
Mapa 16 Podobszar rewitalizacji - Deszno	76
Mapa 17 Podobszar rewitalizacji Warzyn Pierwszy	77

Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030

Mapa 18 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych	92
Mapa 19 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Nagłowice	103